

3/1981 ప్ర తి ది న ము ప్ర క టి ం వ ం బ డు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ మే నెల 22-వ తేది మంగళ వారము } No 43
Vol. 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర శ్రేష్ఠమాస శుద్ధ తృతీయ. } సంచిక ౪౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెఱుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విచేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంతోషింపజేసింది.

పథ్యభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండగలది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు

249, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బాంబాయి

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల అభివృద్ధిలోనున్నది
ది జనరల్ అసూరెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్. (అజ్మీర్)

THE GENERAL ASSURANCE SOCIETY LTD. AJMER.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల యంతవత్తు మొక్కువ బోనస్ యివ్వగలిగిన దిదియే.

1926 సంవత్సరములో	పాలసీల మొత్తం	1,80,00,000	క్రిం టి సంవత్సరముకంటె
వెయ్యింటికి రు 22-8-0	సంవత్సర ఆదాయము	5,00,000	రెంటింతలుగా అభివృద్ధి గాబడెను.
	1927 సం॥లో వ్యాపారము	28,00,000	

మీరు భీమాచేయుట కనుకూలమైనదియు, ఉన్నత సాన మొత్తమిచ్చిన దిదియే.

ఇండియా, బర్మా నిలోనునం దంతటను ఏజెన్సీలు బాంబాయి సాపిండియా.

నివరములకు వ్రాయుడు: V Rama Rao, B. Com, Chief Agent for Ganjam & Vizag Dis, Tuni

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము (The Telugu Encyclopaedia)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు, జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాది
విషయములు, భౌగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు
చర్చించబడును. ప్రతిసంపుటమును, ఆరు సంచికలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్క సంచికయందును
రమారమి 100 పుటలుండును. ఆరుసంచికలకు చందా రూ. 5-0-0, అంచెకూలి అ. 0-8-0.
మొదటి సంచికను వి. పి. గా పంపి రూ. 0-8-0 వసూలుచేసికొని మిగత ఐదును క్రమముగ
బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుందుము. ఆరుసంచికలు ఒక్కసంపుటముగ చేర్చి బైండుచేయబడును.
ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0.

ప్రస్తుతము మేలు (సగముతోలు) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగ నున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0. పుస్తకములను వి. పి. గా పంపగోరువారు

ఒక్కొక్క సంపుటమునకు అడ్వాన్సుగా రెండురూపాయలు పంపవలెను.

కొరకుచోటు—

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము 7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

నిజాంరాష్ట్ర ప్రతినిధి:—

నామపల్లి గౌరీశంకరవర్మ అండ్ కో.,

566, రెసిడెన్సీబజార్, హైదరాబాదు, డక్కన్.

WANTED.

Candidates for Telegraph, Station Master and Electrical Classes. Boarding arrangements. Particulars with Railway Fare Certificate on 2 anna stamps.—Presidency Telegraph College, Royapettah, Madras.

“నీజంట్లు కావలయును”

రాజధానియం దన్ని జిల్లాలలోను కిరెన్స్ ఆయిలు
అమ్మకమునకై నీజంట్లుగ నీజేయు పూజబడిగల ఘరానా
మనస్సులు కావలసియున్నాడు.

నెం 1286 రు పొందుబాటునకు దరఖాస్తుల సంపుడు.
చెన్న పట్టణము. (4798)

నోటీసు

మైలాపూరు, సెన్ థోమ్, లిన్ పెరారియా
విధిలో అల్పబ్బా లాజ్జీయందు కాపురముండిన సం
డిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యగారు వారు ప్రస్తుతము
మద్రాసు పార్క్ లాన్ వాల్ టూక్సు రోడ్డులో 228
గృహమునందు కాపురమున్నారని యిందుమూల
ముగా తెలియపరచడ మైనది. (2117)

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము— మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుష్క నష్టము, అతిముత్రము మొదలగువాటిని హరించి
మంచి బలమును, నీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతోషమును
గలిగించును. 2 డబ్బీలు నాలుగు. 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0
పాలనగంధిలేహ్యము— రక్తకుద్ధికి శ్రేష్ఠ మయినది.
సహమేహము, మేహపోడలు, మచ్చలు, యితరచర్మరోగములు
క్షీణనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు నాలుగు.
20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి. ఖర్చులు పేరు. 3855
పి. సి. ఏ. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి-నెల్లూరుజిల్లా.

హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము సిద్ధించుటెన్నడు?

(మాడరవరీప్రభుత్వమునది డాక్టర్ జె. టి. సందర్ లాండుగారి వ్యాసమున కనుబాదము)

అధునిక ప్రపంచమున కేరెన్సికాగారిచే ప్రముఖులగు 1776 వ సంవత్సరమున బ్రిటిష్ వారి యధికారము నుడగొట్టి సంయుక్త రాష్ట్రముల (యు. ఎస్. ఏ.) లో బ్రిటిష్ వారి స్వాతంత్ర్యము స్థాపించిన ధీరులు దేశభక్తులు ముఖ్యులని చెప్పవచ్చును.

అమెరికనులు బ్రిటిష్ అధికారులపై నాధారపడియుండి వారి అనుగ్రహమునకు నిరీక్షించుచున్న యుగాంతమునకు స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించెడిదికాదు. కనడాదేశమున సంపూర్ణాధికారమున లోబడుకొని ప్రకృతమున హిందూదేశముల జూచుచున్నట్లే కనడావారిని పసిపాపలవలెనెంచి వారి నేమో నుద్ధరించుదానివలె నటించుచు, కేరాపలుపెట్టుచు, దుర్మృత్యులగు చగులుకొనునట్లుచేసి వారికి కావలసిన స్వపరిపాలన మొసంగక, కాలమునెట్టిజేయవలెనని బ్రతుకు చాలకాలము క్రిందటనే ప్రతిబింబించి, తనసంకుచితదృష్టిని సామాన్యజనముల కెల్లడింపియుండెను.

అస్పృశ్యులవలెనె వాగును తమగౌరవము కాపాడుకొనవలచి చాలతీవ్రముగ బ్రిటిషులందును, కలహించుచు, గందరగోళముజేయుచున్నది. బ్రిటిష్ వారు అమెరికాలో దక్షిణ ప్రాంతముల గోల్డ్ మైన్లును కనడాను గోల్డ్ మైన్లును కనిపరిచుటకు గొనుటకు కనడాకిని డర్ హామ్ ప్రభుత్వ స్వదేశమునకు ములచెట్టి ప్రభుత్వము దద్దరిల్లి తెలిపించునట్లుగ గొప్పనిజేడిక నొకదానిని ప్రకటించియుండెను. అప్పుడు కనడావారికి సంతృప్తి, సమాధానమునలుల స్వపరిపాలనాధికారము నొసంగుట సంభవించినది.

జపాను స్వపరిపాలనాపద్ధతుల నెన్నడు నెవరికడనీర్చుకొనియుండలేదు. సయాము నీతియే! ఐనను వారు చక్కగా పరిపాలించుకొనుచు నున్నందున నేయున్నారు.

తుదకు బర్మీ సయితము సామ్రాజ్యమున, సర్వాంగస్ఫూర్తి యొనర్చియు, నవీనమైనట్టి ప్రభుత్వమును స్థాపించుకొనగల్గినది. అది యిటీవలవలన విదేశీయుల ఆక్రమకార్యములవలనను, అలంకములవలనను అంతగా నభివృద్ధి జెందియుండలేదు. కాని, నిర్బంధముల వదలించుకొని తనబాధ్యత తాను వహించుట కవకాశమేర్పడిన తరువాత లోకమునంగల ఉత్తమజాతుల ప్రభుత్వములతో బాటు నదియు సమానస్థితికి రాగల్గినది. దక్షిణ అమెరికాలో సయితము పలుజాతులు నానాజాతులు నానాప్రభుత్వములను సుస్థిరముగా స్థాపించుకొనియున్నవి. వానిలో కొన్ని అత్యుత్తమ పద్ధతులపై నడుచుచున్నవి. వీరల రీ విధముగ జేయగలుగుటకు విదేశీయులవ్యవస్థలను గాని, తోడ్పడుటగాని సంభవించియుండలేదు. ఈదేశములు స్పెయిన్, పోర్చుగల్ యాధిపత్యమున నున్నంతవఱకు ప్రభుత్వపద్ధతి అతిభూతముగ లోపభూయిష్టముగా నుండెను. కాని, ఇప్పుడు స్వపరిపాలనము క్రింద నీదేశములు మహోన్నతస్థితి గాంచ గల్గినవి.

విదేశీయులు నల్లమందు వ్యాపారము వలనను, ప్రధాన రేవుపట్టణములను గొప్పగొప్ప భూప్రదేశములను ఆక్రమించుకొనుట వలనను, ఎగుమతి దిగుమతి పరకులపై పన్ను విధించు హక్కులను లాగుకొనుట వలనను, తదితర బాధలు పెట్టుటవలనను చివాదేశము ప్రకృతమున సంక్షోభములకు గురియయ్యెను. కాని ఎవరును దాని ప్రస్తావనకు పోకయుండిన అదియును జపాను వలెనే స్వశక్తివలన సుస్థిరకాంతి క్రమములు కలిగిన ప్రభుత్వమును స్థాపించుకొనెడిది; అట్లు స్థాపించుకొని అధునిక ప్రపంచమున నొక భూభాగముగ దనరారెడిది; ఒకవేళ యూరప్, అమెరికా, జపానులవలె సంత సామ్రాజ్యమంతమొనడి కాకపోయినను కొంతవఱకు క్రమాభివృద్ధి లోకముతో బాటను నుండెడిది?

అధునిక ప్రపంచమున విశేషాభివృద్ధి గాంచినవారిలో నెన్నడైన వారు అమెరికాయందలి నీగ్రోజాతి వారు. 1868 సంవత్సరమున బంధవిముక్తి కలిగినప్పటినుండియు వీరిట్టి అభివృద్ధికి రాగల్గిరి. ఒకవేళ వీరిని బానిసత్వమునుండి తొలగింపక, ఏమాత్రము తోడ్పడక హైందవుల విషయమున బ్రిటిష్ వారు “ఇప్పుడు కాదులే. కొద్దికొద్దిగా ముందుకు సాగవలయు. ఏదోకొంత కాలమునకు ఏమైన స్వపరిపాలనాధికారముచ్చిన నియ్యవచ్చును. కాని ప్రస్తావనమునాత్రము యధాప్రకారముగనే యుండవలయు. స్వంత యజమానుల పరిపాలనలు తమఅపొదమును నెల్లడించుటకు నిరీక్షించవలయును” అని చెప్పుచున్నట్లు మేమును చెప్పుచున్నవచ్చిన అనీగ్రోలు ఒకవేయి సంవత్సరములకు ముక్తి బొందెడివారేనా? ఎంతమాత్రము కానేరదు. ఒకవిడకు మరకాళ్లు అంటగట్టి హులజేసిన ఆదిదేశేచి బాగుగా నడచుటకు సత్తునకొలది పలుగెట్టుటకు ఏమైన విలువనుకేమో యోచించుటకు; నీటిలో జిగినివ్వక దూరముగ నెట్టి ఈతనీర్చుకొనుమని యొకనికి జెప్పుచు వచ్చిన ఈత ఎంత కాలమునకు

వచ్చునో యూహించుటకు; శ్యామవర్ణులైనంతనే హైన్యముగ వాని సలకంపై నీచముగ, భావిం చు నట్టి మాచు నట్టి యజమానుల నలనల స్వపరిపాలనాపద్ధతుల తంతకాలము నేర్చుకొనిన శేషప్రయోజనముండగలదు?

బ్రిటిష్ వారియొద్ద కావలసినతీర్పు, క్రమశిక్ష నిజమునకు హైందవులదివలెనే నేర్చుకొని అలవాటుపడియుండెడిది. హైందవులకు ప్రస్తుతము కావలసిన దేమనగా చిత్రమువచ్చినటుల వారినవదలిపెట్టి స్వశక్తిజాతులు కనకాశేనులొప్పుటయే! అధికారులు యజమానులగు బ్రిటిష్ వారి శిక్షణాక్రింద వారెంత ఎక్కువగనుండులో అంత ఎక్కువగా అత్యుల దుర్బలులే పోదురు. బ్రిటిష్ వారి నిరంకుశాధిపత్యమున నిష్ఠు డెంచబడుచున్నట్లే బానిసలవలె నెంచబడుచు హైందవుల తంతకాలము తర్జీవుపొందగల్గినను ప్రయోజనమేమైన నుండునని విశ్వసించనగునా? మూడుజలసంవత్సరము లవిచ్చిన్నముగా స్వతంత్ర పరిపాలనానుభవము కలిగినటువంటి హైందవులవలె, శాంతిక్రమములు, తెలివితేటలు స్వభావముగా కలిగినటువంటి ఈమహాజాతి ఇప్పుటివలె నిక నూతనోండుండి తర్జీవుపొందినను ఏమైన నధిక ప్రయోజనము విశేషార్థ కలుగగలవని విశ్వసించనగునా? వారికి కావలసిన యోగ్యతాగ్రణి చాలినన్ని యిదివఱకున్నవి. హిందూదేశము తగిన తర్జీవు, శిక్ష, అర్హత నొందుటకు స్వపరిపాలన వివ్వగలవని ఇంగ్లండుచెప్పబూనుట నవీనమానసిక శాస్త్రపద్ధతులను, విద్యావిధానమునకును కేవలమువ్యతిరేకమని నేను ముఖ్య నొక్కిచెప్పుచున్నాను. ఒకవ్యక్తిగాని, సమాజముగాని ఏదైన నొకవిషయమున ప్రజ్ఞ సంపాదించుటయైనన వారికి తగినసాధన సంపత్తిచ్చి, ప్రత్యక్షమునభవము కలుగునట్లు అనకాశములించి కార్యంగమున బ్రజ్ఞతేజస్వి అందువలన కలుగుజయపజయములను హెచ్చుతగ్గులను వారికి వదలివేసి పైపైనకనిపెట్టి యుండుట సక్రమపద్ధతియని లాభకారియని నవీన మానసిక శాస్త్రజ్ఞు విద్యాధికల నిశ్చితాభిప్రాయము. బిడ్డల స్వక్రియములు, సలక్యన సరళి వేరుట, నడుమట, మట్టాడుట, వ్రాయుట, హింపుట, ఆహారించుట, వేయేట, పర్యయ నిర్వహించుటకు తగిన క్రియాకలాపన మొనగూర్చుట సక్రమమైనపద్ధతి. లోకమున నిప్పటివఱకు సాధించిన మహత్తర కార్యములన్నియు ప్రత్యక్షానుభవము. ప్రయోగముల మూలమున నె గదా ఫలప్రదములగుట! వ్యక్తులుగాని సమాజములుగాని అభివృద్ధి నొందుటకు ప్రత్యక్షానుభవములేన్న వేలొందుమాదము లేదు. బ్రిటిష్ వారు హిందూదేశముతో వ్యవహరించుటకు అణుమాత్రమైన నెన్నడీ అనుభవవిషయము పాటించి ఆచరణయొ దుండకపోవుటవలన హిందూదేశమునకు మహోత్పాతము వాటిల్లు చున్నది. ఇప్పటికి నదియే ప్రభుత్వవేళి.

ఇంగ్లండు స్వపరిపాలనాధికారములేక, ఏదైన నొక యున్నతాధికారమునను లోబడియుండి, నిర్దుష్టమున స్వపరిపాలనా శక్తి కర్తృత కలుగునట్లు, ఉన్నతప్రభుత్వము అంగీకారము ఆమోదము నొసంగునట్లు నదేవిధముగ నుండుట సంభవించిన, నేటికిని దాస్తశక్తిఖలాబద్ధమై యుండివలసి వచ్చెడిదే! సంయుక్త రాష్ట్రముల గతియైన సం తే! తుదకు ప్రతిజాతి విషయమున నీంలే సంభవించును. ప్రపంచమున స్వపరిపాలనాధికారము కలిగిన ప్రతిజాతియు స్వాధీనమువలననే పరిపాలనాపద్ధతి నేర్చుకొన గల్గినది. అట్టిజాతులన్నియు నీటిలో దిగులవలెనే యాతభాగుగ నేర్చుకొనగల్గినవి హైందవులకు కావలసినది నీటిలో దిగుటకు గలవాళ్లు; బ్రిటిష్ వారి కింద పరిపాలనావిషయమున హైందవులు యిప్పటివలె పడితల సంవత్సరములు తర్జీవు పొందుటకంటె ఒక సంవత్సరముపాటు, వారి యంతట వారిని వదలిపెట్టి లోపలో పములను వారేసవలెనుకొనుట్లు అవకాశ ముంకిన స్వరాజ్యార్హతను వేయరట్టిదికముగా పొందుగలుగుదురనుట స్పష్టము. “రాధీనత జెడిన యే జాతి యైనను విదేశీయ నిరంకుశప్రభుత్వము క్రింద నెంత యధిక కాలము లోబడి యుండునో ఆజాతియంత అధికముగ క్షీణించుదుర్బలత్వ ముండును” అని గ్లాడ్ స్టన్ గారు చెప్పినమాటలను కాదనుట కెవరైన సామానియురే?

హిందూదేశము దాస్య విముక్తికొంది స్వపరిపాలనాధికారము పొందుటెన్నడు? ఈపశ్చ క్షిణవలె సమాధానము చెప్పియుంటిని. ప్రముఖులైనట్టి, విశ్వాసపాత్రులైనట్టి ఆంగ్లేయులలో కొందఱు అభిప్రాయము తెట్టివో కనుగొందము. సి. ఎఫ్. ఆండ్రూసు గారికంటె హిందూదేశమున కెక్కుడుపరిధియు తెచ్చుచు లేరు. అయిన యాదవదియైదు సంవత్సరముల క్రిందట హిందూదేశమునకు “చర్చి” అన ఇంగ్లండు, పశ్చిమమున “మినరీగ నెల్లి, కొంతకాలము కాలేజి ప్రాధాన్యము నుండి పిమ్మట సాంఘికాది జనయములలో శ్రద్ధబూని అనేక సర్వాధియములు నే తు శీ త న గ ప ర్యం త ము ప ర్యటన యొనర్చి హైందవుల విశ్వాసము కృతజ్ఞతల జారగొనెను. అట్టి ఆండ్రూసుగారు హిందూదేశీయులకు తక్షణమే అనగా తగిన ఏర్పాటులు గావించుటతోడనే స్వపరిపాలనాధికార మొసంగుట క్రేయస్కరమనియు హైందవులు పరిపాలనార్హత బొందుటకు వేచియుండవలెనని చెప్పట వట్టిసాధును బూటక

ముమాత్రమేననియు ఆలించిన పరిస్థితులు మఱింతటి ప్రమాదననియు పలికియుండెను. ఇదిగో ఆయనచెప్పినమాటలు. అమెరికానుంకివచ్చిన ప్రాప్తపథగారికొకరు హిందూదేశములకు తోపే స్వరాజ్యమిచ్చుట సమ్యతనూ లేక దేశమునంగల చిత్తులు గందరగోళములన్నియు చక్కజేసి ఒక యిరువది సంవత్సరములు గడచినపాడు స్వరాజ్యమిచ్చుట సమ్యతనూ అని నన్ను ప్రశ్నించిరి. నేనంతట వారితో స్వరాజ్యమిచ్చుక ఎక్కువకాలము గడపుటచే కలుగు ప్రమాదములు అనర్థములకంటె తోపే స్వరాజ్యమిచ్చినందువలన కలుగు ప్రమాదములు అనర్థములు అంతటి ప్రమాదము కాజాలవు. ఏలనన ఒక్కొక్క ఏడు గడచుకొలది హిందూదేశమున విదేశీయ సంస్థలు విదేశీయ ప్రభుత్వాధికారములు విదేశీయుల నిర్బంధములు అతిశయించుచుండునని చెప్పితిని. ఆయన యూరకుండెను. కొంతసేపటికి ముఖ్య ఆయనగో ఒకవేళ అమెరికాలో విదేశీయులైననను నూతనసంస్థ తేర్చరచినను అట్లే పుటకు తీవ్రమైన ప్రయత్నము లొనర్చినను మీ యాశ్చర్యమేరా? లేక ఏ యిరువదిఏండ్లలో యూరకుండి పిమ్మట ఆదేశీయ సంస్థలు దృఢముగ బాతుకొని ఘనీభవించిన మీదట వానిని యాపుతాపుటకు బ్రతుత్తుంచెదరా యని అంటిరి. ఆయన నాతో తక్షణమే ఒక సంవత్సరము కాదుగదా ఒకక్షణ కాలమైనను విదేశీయులు నూ దేశమున పరిబంధకములగు సంవత్సరములలో యూరకుండజాలమని నిస్సశయముగా దృఢముగా బల్కెను. వెంటనే హిందూదేశమును మీ రాదృష్టితో పరికించి హైందవులు సహనము గోల్పోయి విదేశీయ ప్రభుత్వ నిర్మాణముకై పాటుబడుట సహజముకాదా? మీకే తెలియగలదని చెప్పితిని. అంతట ఆయన ముఖ నాతో నిట్లనియె. నేను హిందూదేశమునందంతట పగ్యులను మొనర్చితిరి. స్వరాజ్యము యనును సూర్య ఎంగరతోనో ప్రసాదించితిరి. ప్రధానముగా మా కిప్పుడే స్వపరిపాలనము కావలయు బ్రిటిష్ వారు లేనిపోని అనంగరముల బాధ్యత తమపై వేసికొని ఆలించుట మాకెంతమాత్రము గిట్టదు- అని తీవ్రముగ నాకుతతో బల్కసాగిరి అచ్చెప్పి మిగుల విచారించెను.

బ్రిటిష్ ఇండియాన్ సినిమా సర్వీసులో చాలకాలమునుండి మిగుల బ్రఖ్యాతికెక్కిన బర్నార్డు హాటకాగారి రీతిసముగా జెప్పుచున్నాడు: “హిందూ దేశమునకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము కొంచెము కొంచెముగా నివ్వవలెనని చెప్పటకు కారణమేమి? ఆదేశము నేడే స్వపరిపాలనాభారము వహించుట ఎంతయుదగియున్నది అందుకు నిద్రపడియున్నది. అది అసాగరకతగల దేశముకాదు మా బ్రతుకుకంటె ఘనతరమైన ప్రశ్నమైన నాగరకతనే కలిగియున్నది. కొన్నికొన్ని విషయములలో ముఖ్యముగా గ్రామములముక్క కట్టుబాటులో మా దేశమునందలి గ్రామములకంటె ఎక్కువ ప్రజాప్రాతినిధ్యము పరిపాలనాపరిధి కలిగియున్నది. హైందవులు శాంతస్వభావము తెలితి తేటలు కలవారు. పదిమంకోక్కటిగ గుమకూడి కార్య సాధనమునకు గడంగు స్వభావము కలవారు. వారి నాయకులయొక్క వ్రాతలు, ఉపన్యాసములు, పత్రికానిర్వాహకులయొక్క సంకల్పము భోరణి ఇంగ్లండునందలివారి వ్రాతలతోలకంటె నెక్కువ పనిచేయుగలుగుచున్నది. హైందవులు మనోవాంఛాఫలసిద్ధికై, ఆదర్శప్రాప్తికై పెనసలాడుచుండురు. వారికి ధర్మ సూత్రములయందలిభావము మెండు. అట్టి హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యార్హత లేకుండునా? ‘బ్రిటను 800 సంవత్సరములపాని ప్రజానుకూలమగు పరిపాలనార్హత బొందజాలకండెను. కావున హిందూదేశము నట్లే తాతేలు నడక నడవ. తెలిసివాడించుచు పాతాళవిమర్శనకాజాలను. ప్రాచ్యకాలమునకంటె ప్రస్తుతకాలమున మన యూరపాపాలు, కార్యములు నూజులెక్కువ జేగముగ పోవుచున్నవి. అమెరికాలోని సంయుక్త రాష్ట్రములవలె జూడుడు! ఒక్కడెచ్చన స్వతంత్రమును సంపాదించి 150 సంవత్సరముల యనుభవముతో బ్రతుకుకంటె ప్రజానుకూలమును సౌభవమునకు ప్రభుత్వాంగము నిర్మించుకొనగల్గెను. పోనీ జపానువలె దృష్టి బ్రసరింపుడు! హిందూదేశముకూడా స్వపరిపాలన మాసిండుచున్నది. కారణమేమన అందుకది సర్వసిద్ధముగనుండుటయే! దానికోరికలు త్రోసిపుచ్చుట మానవద్రోహ మొనర్చుటయేమనును.”

కడచిన యెదు సంవత్సరములలో బ్రిటిష్ కార్మికపక్షమువారు ‘అనుకూలపరిస్థితి తేర్చడినతోడనే హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్యమునిచ్చుట తమ యభిప్రాయమున అత్యుచితమైన పర్యాయములు ప్రకటించియుంటిరి.

వారుచేసిన ప్రకటనలలో నీక్రింది ప్రకటనము ముఖ్యముగా ప్రకటింపబడినది. “హిందూదేశాంతర్గతమున నన్ని రాష్ట్రములలోని మానవసౌదరులు దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు బ్రిటిష్ దొంగిల యుల ప్రజలతో సమానముగా స్వధర్మ (స్వపరిపాలన) నిర్వహణమునకు తగియున్నారని మేము విశ్వసించుచున్నాము. కావున చిరకాలవాంఛితమగు నీకార్యము సిద్ధించుటకు మే మెల్ల విధముల దోడ్పడెదముని అభిప్రాయముచున్నాము.”

బోయర్ల స్వపరిపాలనాభారము వహించుటకై, ఇదవదియేండ్లుగాని, పదిగాని, ఐదుగాని తుదకు రెండేండ్లయిననుగాని కనిపెట్టుకొని యుండవలసిన అగత్యము లేకపోయెను. ప్రభు

సామ్రాజ్యవ్యవస్థ

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

విదవభాగము - విదవప్రకరణము

మూడవతరగతి రైలు ప్రయాణీకుల దురవస్థలు
మూడవతరగతి రైలు ప్రయాణీకులకు అనగా మూడవ తరగతి బండ్లలో ప్రయాణము చేయునట్టి లక్షలకొలది ప్రజలకు స్వీయచరిత్ర టిక్కెట్లు కొనుటయందు సైతము కలుగు ఇబ్బంది బరద్యాను రైలు స్టేషనులో మా కనుభవమునకు వచ్చినది. మూడవతరగతి టిక్కెట్లు యంత వ్యవధియుండగా యియ్యబడవని చెప్పిరి. ప్రేక్షకుల మేష్టరును చూచి చెప్పకొందమన్న నది యను కష్టసాధ్యమేగాని ఆ యుద్యోగి యున్న చోటాకర నాకు మాపింపగా నే నతనికిడక్కేని మా యిబ్బందులను గూర్చి తెలిపితిని. అతడుగూడ నిపుడియ్య. పీలుతెదనియే తెలిపెను. టిక్కెట్లు కిక్కిరింపు తియ్యగానే టిక్కెట్లు కొనుటకు నేనచటి కేగితిని. టిక్కెట్లుకొనుట సుభమైన పనికాదు. బలముగలవానిది రాజ్యము. యితరుల సదుపాయమును తెక్కిచేయనివారు వెనకనుండి యొకరివెంట నొకరువచ్చి నన్ను గెంటి వేయసాగిరి. అందువలన మొదటిగుంపులో చిట్టచివరనుగాని నాకు టిక్కెట్లు దొరకలేదు.

రైలుబండివచ్చినది. దానిలో నెక్కి కూర్చుండుట మరి యొక కష్టము. రైలులోనున్నవారు బతుటనున్నవారిని నిరోధించుటవలన వారికిని పీరికిని తిట్లును తోపులాటలును ప్రబలి నవి. ఆకొననుండి యాకొనవరకును మేము పరుగిడితిమిగాని యేబండి కడకు పోయినను స్థలములేదను మాటయే వినబడ సాగెను. గార్డుతోనేను చెప్పితిని. ఏదోయొక బండిలో నెక్కు ము లేనిచో యింకొక ప్రైయిమల్ రమ్మ అని అతడనెను. నాకు చాల తొందరపనియున్నదని నేను సవిషయము గా చెప్పినను గార్డు వినట కవకాశము కలుగలేదు. నాకేమి యును తోచలేదు. నేను నా భార్యయును ఒక యింటకక్లా ను బండిలో నెక్కితిమి. ఏ బండిలో పోదొరికిన నా బండి లో నెక్కిమని మగనలాలతో నేను తెలిపితిని. మే మా బండి లో నెక్కిట గార్డు చూచెను. అసన్నోలు ప్రేక్షకులలో గార్డు మాకడకు వచ్చి హెచ్చురేటు ఛార్జీచేసెద ననెను.

“మాకు స్థలమును సమకూర్చుటకు మీరు బాధ్యులు. మా కెక్కడను స్థలము దొరకనందున మేమీ బండిలో కూర్చుంటి మి. మాకు మీరు మూడవతరగతి బండిలో స్థలము చూపించినచో మే మచటికే పోయెదము.” అని నేనంటిని.

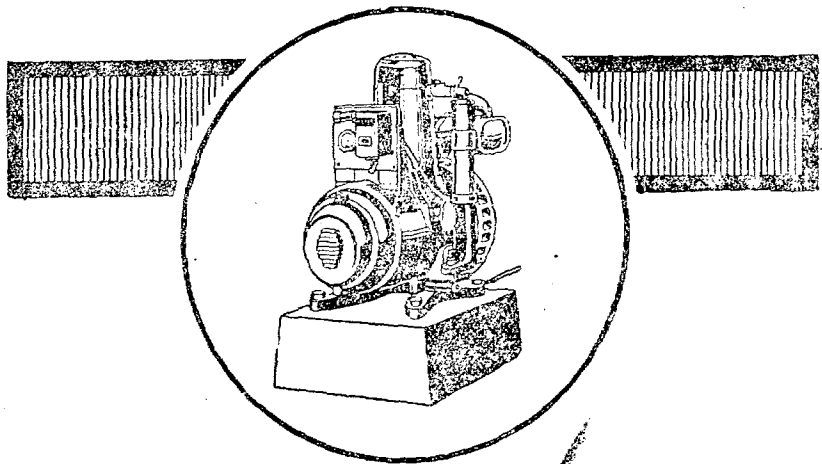
“నాతో వాదించనక్కరలేదు. నేను మీకు స్థలము చూపించలేను. మీరు హెచ్చురేటు నియ్యవలెను లేదా దిగి పోవలెను.” అని అతడనెను.

నే నెట్లులైన పూనాకునెట్లుటకునిశ్చయించితిని. కావున నే నపుడు గార్డుతో వాదించదులకు నలేదు. కావున అతడు

త్యాగ మేర్పడి వలయు సాధనసంపత్తి కేమారుటతోడనే స్వస్థరి పాల నాధికారము వారికియొసంగబడెను.

అప్పటినుండి వారు చక్కగ నీ నిర్వహించుచు వచ్చిరి. బోయర్లకువలెనే తమకును పూర్వజ్యము తోడనే యేల సిద్ధింప రాదో వారు ప్రాందవులు యూపింపజాలకున్నారు. ప్రాంద వులు ప్రకృతమున కొరునదొక్కటియే! ఇకముందెట్టి కాలక్షే పము వాయుదాలులేక తక్షణమే హింసాత్మకమును, హానికర మగునట్టియు, షీతతన కలుగజేయుచున్నట్టి విచేత్య ప్రభుత్వ మునెదు సురకాల్గుతక్షణమే నూడబెరికిస్వకీయజగనడవలయు ననియే. హిందూదేశమును బాగుగ గుర్రెట్టినట్టి అగ్గనిరుషీమణి యైన ఆనిబిసెంటుగారు చెప్పిన యాక్రందివిధముగ మరెవ్వరును చెప్పజాలరు; ప్రాందవులు తమను ఎప్పుడు చేతవారకానిపని కూనలవలె నెంచిలాలించు ముసలి వాయనమ్మ బ్రతిమ ప్రభుత్వ శిఖరినిజూచి చాల విసిగి వేసారిపోవుచున్నారు. బ్రిటిషువారు ప్రాందవులకు పసిబిడ్డలవలె నెంచుచో వుంచినదే! కాని వారి యంతట వారికే ప్రాకులాడుటకు, లేచుటకు, వడచుటకు, బోర్ల పడి మరలలేచుటకు ఏల నవకాశమివ్వరాదు? ఎప్పుడు వారి ముక్కుకు త్రాడో, నోటి కళ్ళేమోవేసి అటునిటు గుంజుచువచ్చిన అడ్డకాళ్ళు ఏర్పడి నంకరటింకరగా నడచుట పంభించును. యదార్థ మునకు స్వస్థరిపాలనావిషయమున నవకాశమిచ్చిన పందర్బము లన్నింటియందు వారు జహప్రదముగ నిర్వహించుచునే వచ్చిరి.

సింగంపల్లి వేంకటాద్రి
అనువాదకుడు.

ఎలెక్ట్రిక్ లైట్ ఫవరు
మీరు కొరునప్పు డెచ్చటనైనను
సిద్ధపరచుకొనవచ్చును.

4677

ఎలెక్ట్రిక్ సవయచేయు చోటునకు మీ కర్మలయందును వారలకు ఎక్కువ పా బంగాళా దూరముగానుండినను ఫరవాలేదు. కర్మలయనిచ్చి లోటు పూర్తిచేయును. వంట డెల్కోలైట్ మీ యింటికి వెలుతురును, యింటికి భోజనకాలకు పడకగదులకు నివ పవరకు తీక్షణమే సవయచేయును. అంత సింపు యింతవంతటికి ఎలెక్ట్రిసిటీ సవయ మైనకాంతిగలిగి, అనేక పనులకుపయోగ చేయును. కలమును వృధాజేయక ఫ్లాక్టర్ల ఖర్చులను చాలవేలకు తగ్గించును.

తక్కువ ధరకలది. విశిష్టయమునకే తిరుగగలది. త్రిప్పక కడు శుభమైనది. బటన్ ఒత్తినమాత్రముననే ఆరంభమగును.

DELCO-LIGHT

పూర్తినివరములకు, ఆహారము చిరకాలమువరకు శుభ్రముగానుండుటకు ఏలైన ఫ్రిజి డేర్ నివరములకు యీ తిగువకు వ్రాయును.

VOLKART ENGINEERS

బొంబాయి, మద్రాసు, లాహోరు, కరాచి.

D 1

కొరినప్రకారము పూనావరకును హెచ్చురేటు నిచ్చితినిగాని నేను అక్రమమును నిరసించితిని.

తెల్ల వారుసరికి మేము మొగలుసరాయి చేరితిమి. ఒక మూడవతరగతిబండిలో మగనలాలు మాకు స్థలముచేయగలిగెను. మే మచటికిపోతిమి. అచట టిక్కెట్లుకల్పితతో నే నావిష యములనన్నిటిని తెలిపి నే నచట మూడవతరగతి బండిలోనికి మారినట్లు సర్టిఫికేటు నిమగ్నయిడిగితి. అత డియ్యననెను. పిమ్మట నేను పెద్దయ్యద్యోగులకు వ్రాసితిని సర్టిఫికేటుయొందనిచో హెచ్చురేటును మజరాయిచ్చుపద్ధతిని మేము పెట్టకొనలేదు. మీవిష యమునమాత్ర మటుల ప్రత్యేకముగా చేసెదము గాని బరద్యానునుండి మొగలుసరాయివరకును మాత్రము మజరా యాయ నీలులేదు” అని నాకు ప్రత్యుత్తరము వచ్చినది.

అటుపిమ్మట మరి పెక్కుసార్లు గూడ నా కిట్టి అను భవములు కలిగెనుగాని వానినన్నిటిని వ్రాయదలచినచో యొక సంపుటమును, కావున వానినిగురించి ముందు ప్రకరణములలో సందర్భానుసారముగా సంగ్రహముగా వివరించుచుందును. నే ను శరీరదౌర్బల్యమువలన మూడవ తరగతి బండ్లలో ప్రయాణ మును నిలిపివేయవలసి వచ్చినందులకు యిప్పటికిని చింతించుచు నేయున్నాను.

రైలు యుద్యోగుల నిరంకుశత్వమే యీ యిబ్బందులకు కారణము. ప్రయాణీకుల మెటుతనమును నింద్యములగు అల వాటులను స్వార్థపరత్వమును అజ్ఞానమునుగూడ నిందింపక త వ్వదు. తాముటుల ప్రవర్తించుచున్నామని గ్రహింపజాలకుండు ట మరొక శోచనీయము. తాము చేయునదంతయును న్యాయ మైనదనియే వారు భావించెదను. విద్యాధికులు జనసామాన్యము పట్ల నలత్వభావమును కలిగియుండుటయే వినికన్నటికిని కారణము.

మేము కళ్యాణప్రేక్షకుల కేరఫడికి శివప్రాయులుగానుంటి మి. నేనును మగనలాలను ప్రేక్షకు కొళాయియొద్దనుండి కొంత నీరుతెచ్చి స్నానముచేసితిమి. నా భార్య కొర కేర్పాటు చేయుటకునేను వెళ్ళుచుండగా దేశసేవక సంఘసభ్యుడగు క్రియంత కాలుగారు నన్ను చూచి గుర్తించి నాకడకు వచ్చిరి. ఆయనగూ

డ పూనాకే వెళ్ళుచుండెను. రెండవతరగతి బండిలోని స్నానపు గదిలోనికి నా భార్యను తీసికొని వెళ్ళెదనని యాతడనెను. రెండవ తరగతి బండిలోనికి వెళ్ళుటకు మొదట నేను సంకేయించితినిగాని ఆ యనుచితకార్యమునకు చివరకు నేనుగూడ సహకారి నైతిని. సత్యారాధకున కిడితగదని నే నెరుగుదును. అచట స్నానము చేయవలెనని నా భార్య యెంతమాత్రమును కోరియుం డలేదు. సత్యమునెగల నభిమానముకంటె భార్యమెగల నభిమాన మధికమై నాచే నట్టి యబజ్జతను చేయించినది. సత్యస్వరూప ము మాయయన జీర్ణవసనము చూటన దాగియున్నదని ఉపని వత్తులు తెలుపుచున్నవి. (మో. క. గాంధీ. ఎంగుండియా 17-5-28.)

తాడేవల్లిగూడెం అధ్యక్షుడు

కలిదిండి గంగరాజుగారు తాలూకాబోర్డునకు
యెన్నుకొనబడుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

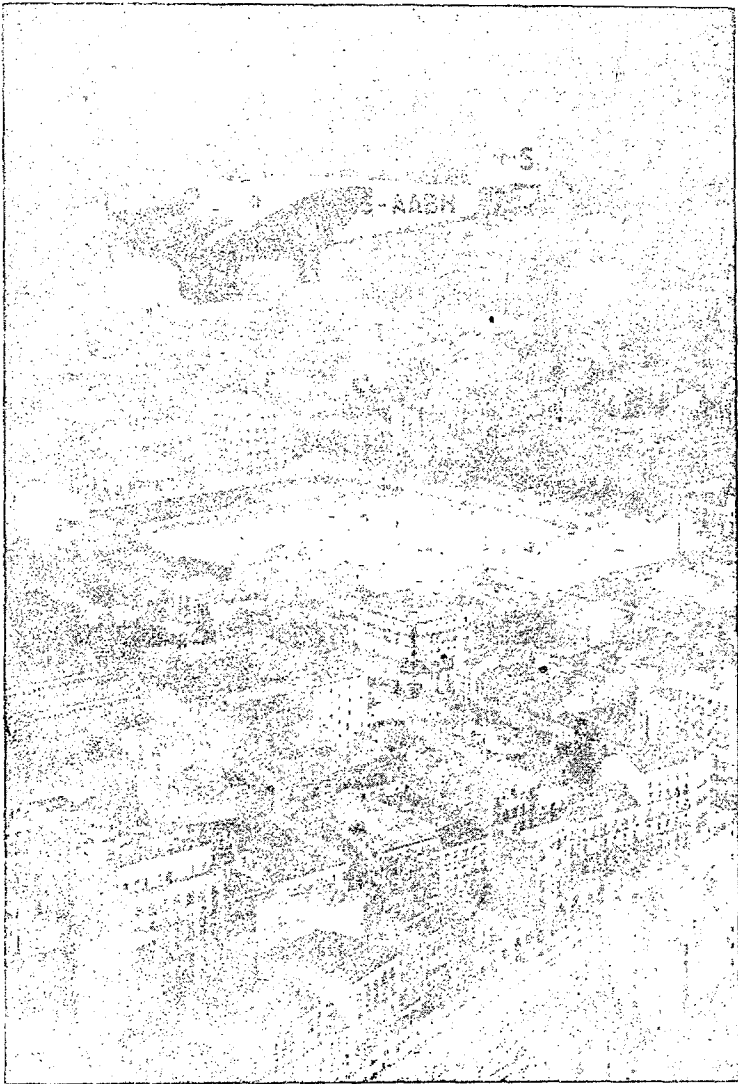
తాడేవల్లిగూడెం, మే 21— తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని యెన్నికకు పదహారుగురు సభ్యులు హాజరయిరి. కలిదిండి గంగరాజుగారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. ప్రతికూలపక్ష మువారు నిమ్రుల నారాయణస్వామిగారిని అభ్యర్థిగ నూచించిరి. కాని వారు నెలనే విరమించిరి. తరువాత పెనుమచ్చు నూర్యనారాయణరాజుగారి పేరు నూచింపబడినది. ఓట్లు తెక్కించుసమయమున వారు గూడ ఉపసంహరించుకొనిరి. గంగరాజుగారు అత్యధికసంఖ్య ఓట్లతో ఎన్నుకొనబడిరి.

గజ్జికి తెలుసు

వెల డబ్బీ 1-కి రు 0-5-0; చి. పి. నహా 0-9-0,
ఈ తెలియను నాలుగు పూటలు రావిన నీడ, గట్టి
జిల్లానెట్టు, బిర మొదలగునవి వరించును. రత్నక బసెట్లయ్యను.
అమ్మతాతలయ్య గజ్జికి బొంబాయి - ముగ్ధానాథు.

గతశనివారము మధ్యాహ్నము 1 గం 30 నిమిషకు సైదాపేటలోని కారణేశ్వరునిగుడికి చెందిన రథము తగులబడినది. 50 వేల చూపుములతో నిర్మించబడిన ఈ రథము బాగులుచాలినది.

ఆయుధరక్షణముగల ప్రయాణికుల విమానము

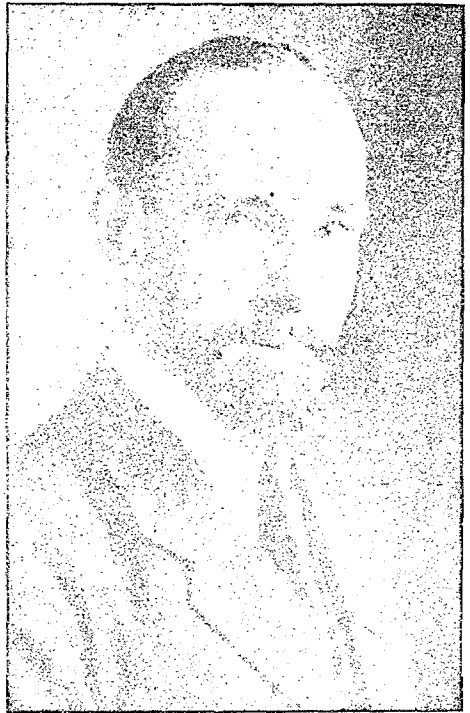
ప్రయాణికులకొరకు కుద్దేశించబడిన విమానములనే యుద్ధమునందుగూడ ఉపయోగించుటకై అందు 5 మెషీనుగన్ను పొందుపరుపబడెను. స్పెయినుదేశపు విమానదళములోని యిట్టి విమాన మొకటి మాడ్రిడు నగరముపై ఎగురుట. (సెంట్రలున్యూసు)

ఆర్. ఎం. స్ట్రాదంగారు

ఎం. ఎ., ఐ. ఇ. ఎస్.

సైమను విద్యోపనంఘ కార్యదర్శిగ నియమించబడిరి.

కెప్టన్. జి. హెచ్. ఎల్మి-న్సుగారు

ఉత్తరధ్రువమంతయు విమానముపై చుట్టివచ్చిన యోధుడు. (సెంట్రలున్యూసు.)

స్పెయినుప్రధానియగు జనరలు ఫ్రెమో డిరి బెరాగారు వారి ప్రేయసికుమార్తెలతో మాడ్రిడు నగరమున పచారుజేయుట. (సెంట్రలున్యూసు)

బట్టానీ, మే 20:—బొంబాయి కంపెనీయొక్క కర్మా
గారమునందు శిగ్గి ప్రమాదమువలన 4 క్లీలక్షలు నష్టమునచ్చేరు.
కర్మాగారము భీమాచేయబడెను. (ప్రీ. వెను.

మదరాసువార్తలు

అరుంధతీయ మహాసభ:— ఈ సభవార గత శుక్రవారమునాటి రాత్రి 8-30 గంటలకు పెరబూరునందు శ్రీ శ్రీ అరుంధతీదేవి పూజను మంగళవాద్యములతో మహా ప్రభవముగ నొనర్చిరి.

అవడి ఆరోగ్య ఆశ్రమమునకు విరాళము:— గ. రూ. 15 లను తిరువూరు పురపాలకసంఘమువారి సహకారముతో ఆశ్రమానికి.

రాకెట్ కలు:— డా॥ బి. వెంకటేశ్వరయ్య, ఎ. చంద్రమౌళియ్య, ఎ. చంద్రమౌళియ్య, బి. సీతారావు, ఎమ్. కె. ఆచార్యగారు సేటి ఉదయనునకు మదరాసు వచ్చిరి.

కొన్ని సెక్రటరీలు:— మదరాసు ప్రభుత్వమువారు ప్రజాస్వామ్యమునందు కార్యదర్శుల నియామకమును గురించి యాలోచననవ్వచున్నారు. ఎ. శివరాజుగారు స్థానిక స్వపరిపాలనామండలిగారికి, ఎమ్. ఎ. మాణిక్యవేలూరిగారికి, ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగారికి, డా॥ రేణుకాగారు ఆర్థిక శాఖ మంత్రిగారికి కార్యదర్శులుగా నియమింపబడుచు రని తెలియుచున్నది.

కృష్ణమూర్తిగారి కారునష్టముగుట:— కృష్ణమూర్తిగారు ఆసిస్టెంటు సూపరింటెండెంటు రాజ్యపు రెండు పత్రికల సేటి ఉదయనునకు తమ మోటారుకారును స్వయముగా నడపించుకొనుచున్నప్పుడు రాజ్యపురం మెడికల్ స్కూలు ఎదుట నిలువబెట్టి నింకలో నొక ట్రామ్ బండివచ్చి మోటారుకారును డిక్షాని ఒక ప్రక్కకు త్రోసివేసెను. మోటారుకారు తలక్రిందులయ్యెను. నిరుపయోగముకాడయ్యెను. కృష్ణమూర్తిగారి కదృష్టవశమన కష్టము సంభవించలేదు. పోలీసు విచారణ జరుగుచున్నది.

బల్లారిదగ్గర రైలు ప్రమాదము:— రైలుపట్టాలను దాటి కొన్ని ఎడ్డులబండ్లు రాత్రి పోవుచుండగా నొక రైలు ఇంజను ఇంతలో ఆ దారిని పోవుచు ఒక బండి మీదుగా పోయినదని నేడు ఇచ్చట తెలియుచున్నది. బండిలో దూదిబస్తాలు చిండుగుండ్లు, బండివాడు మరణముగ త్రుళ్లి పడెను. బస్తాలమీద కూర్చున్న మరెయ్యిగురుకూడ త్రుళ్లిపోయి గాయములు కలిగి తస్మాలుమన తనవును బాసెను. గుంటకల్ రైలు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుగారు వారాంతా అయ్యంగారు రైలు ఇంజను డ్రైవరు మీద శిక్షించెను.

వైద్యవిద్యార్థుల ప్ర వేశము

సెలెక్షన్ కమిటీ నియమింపబడెను

మదరాసు విశాఖపట్టణములందుగల వైద్యోన్నత పాఠశాలలందు విద్యార్థులను ప్రవేశ పెట్టుటకు, సెలెక్షన్ కమిటీ గావించుటకు యాచిగన సభ్యులుగల ఒక సంఘమును ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి తెలియుచున్నది. మదరాసు మెడికల్ కాలేజీ ప్రెసిడెంటుగారు అధ్యక్షులు. విశాఖపట్టణము మెడికల్ కాలేజీ ప్రెసిడెంటు, డా॥ సి. నరేంద్రమూర్తిగారు, డా॥ మత్తులక్ష్మీరెడ్డి డా॥ టి. ఎస్. తిరుమూర్తి, ఖాకాబాద్ డా॥ ఎ. ఉస్మాన్ సాహెబ్ బహదూరుగారు సభ్యులు.

ఈ సంఘము మూడేండ్లవరకు పనిచేయును.

హోమ్ సెక్షన్ గారి ప్రలాపములు

హోమ్ సెక్షన్లకు సంబంధించి శిక్షణాపద్ధతులు బొంబాయి, మే 22:— బొంబాయిలో సామాన్య పోస్టు సెక్షన్ గారి మాటలకు కుప్పితులె నాడు. బొంబాయి విల్లు అంజనాను సంఘము ఇండియన్ మెర్చెంట్స్ చేంబరు హోమ్ సెక్షన్ గారి ప్రవర్తనను ఖండించుటకు పథకము చేయుచున్నది. ఈ విషయములలో భారతీయులు విరోధియనుట ఒక్కటి భిన్నాభిప్రాయముగలదికాదు. హోమ్ సెక్షన్ గారు సంఘమునుండి తొలగింపబడవలసివచ్చిన యెడల యివరకు కొన్ని కారణములు వ్యతిరేకములనుచేరిన సంఘములు మాడ బహిష్కారమునకు చేరగలరు.

(ప్రెస్)

న్యాయస్థానవార్తలు

గ్రామమున సబ్బయ్య కు బదిలీ

పిటిషను

(న్యాయమూర్తి రామేశం గారియెదుట)

తమ కయింటు టి. యస్. నేతురావు, టి. యస్. శ్రీనివాసరావుగార్లు తమ మాగాణి భూమిలో నొక భాగము సర్కారు పంటకాలను అడ్డగించిరను నేరముచే కులితలై స్టేషన్ లో బిడిననలు. మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట విచారించబడుచున్న దావాలో తమ కయింటు న్యాయము జరుగుటకు యెక్కువ సావకాశములు లేనందున తిరుచినాపల్లి జిల్లాకు వెలుపల నున్న యే సబ్బయ్య మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట నైనను సదరుదావా విచారించబడునట్లు ఉత్తరవు దయచేయవలసినదని కె. యస్. జయరామయ్యగారు దరఖాస్తు బెట్టిరి.

దరఖాస్తునకు నిట్లు రచింపబడినది. దరఖాస్తుదారు పూర్వము ఆశ్రమము యొక్క గ్రామమున సబ్బయ్య గారని. దరఖాస్తు దారు భూమిని ప్రభుత్వమువారు కొని ఆధనమునాడ వడ్డీనియ్యలేదని వారిమీద కోర్టులో దావావేయుటచే ప్రభుత్వము వారు గ్రామమున సబ్బయ్య పదవినుండి దరఖాస్తుదారుని డిస్మిస్ చేసిరి. దరఖాస్తుదారు ఇట్లు ప్రభుత్వముమీద దావావేయుట వాని యొక్క అసంబద్ధ ప్రవర్తనమును దెబ్బపెట్టుచున్నదని జిల్లా కలెక్టరుగారు తలచి వీరిని డిస్మిస్ చేసిరి. ఇట్టి ఆజిల్లాలో యున్న యే సబ్బయ్య మేజిస్ట్రేటునకు ఈ కేసు విచారించబడిన దరఖాస్తుదారునకు న్యాయము కలగజాలదని జిల్లా వెలుపల చేరవలెనన్న సబ్బయ్య మేజిస్ట్రేటుగా రెవరైన విచారించవలసినదని కోరబడియున్నది. పల్లి కు ప్రాసిక్యూటరుగారు ఇట్లు మార్పు చేయుటకు అంగీకరించలేదు.

న్యాయమూర్తులు విచారించి దావాను ఇశోదుసబ్బయ్య మేజిస్ట్రేటు గారు విచారించవలసినదని ఉత్తరవు చేసిరి.

దొంగను పట్టియిచ్చినందులకు శిక్ష

తెయ్యలమీద విడుదలకోరుట

చినపంచితవసు అనువాడు దొంగిలించబడిన సొత్తును మరల సంపాదించినందులకు ఈ నామ తీసికొనినాడని ప్రభుత్వ పట్టి వబ్బిడి విజనలు మేజిస్ట్రేటుగారిచే శిక్ష విధింపబడుటచే వానిని తెయ్యలమీద విడుదల చేయవలసినదని యస్. రాజగోపాల నుగారు న్యాయమూర్తులయెదుట కోరిరి.

అసలు దావాలో 250 రూపాయల ఖరీదుచేయు వాడి యొక్క రెండేళ్లు దొంగిలించబడినది. చిట్టచివరకు మొదటి ముద్దాయిని యెట్లు మరల వాడి తీసికొనెను. అందులకుగాను వాడి 1 ముద్దాయికి 84 రూ. ఇచ్చెను.

మొదటి ముద్దాయి పట్టి తెచ్చిన రెండవ ముద్దాయియు ఈ 84 రూపాయలలో కొంత తీసికొని యాండువలెనని సబ్బయ్య మేజిస్ట్రేటుగారు తలచి ఇరువురకును చెరియొక సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించిరి. రెండవ ముద్దాయిని కేసు పూర్తి అగువరకు తెయ్యలమీద విడుదలచేయుమని కోరగా రూ. 250 నిచ్చు ఇద్దరు జమీందారుల హామీమీద తెయ్యలమీద విడుదలచేయుటకు న్యాయమూర్తులు అంగీకరించిరి.

మరియొక ప్రాన్యపరు పిటిషను

మద్దాయి తన బంగారాను చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరుగారు అను యస్. ఆర్. బ్రీస్లీ, ఐ. సి. యస్. గారికి అద్దెపెట్టెను. బంగారానుచెందియున్న అవరణండుగల చెట్టుపండ్లను తీసికొనుటకు యెండిన ఆకులను, ఎండిపోయిన చెట్టును తీసివేయనట్టి హక్కు ఇంటియజమాననే (మద్దాయికి) ఉంచుకొనెను. ఒకానొకరి మరీ ఆకులను తీసికొనుటకై మద్దాయి నాకర్లు అవరణలోనికి ప్రవేశింపగా కలెక్టరుయొక్క నాకర్లు అడ్డగించిరి. ఈసంగతి మద్దాయి కలెక్టరుగారికి తెలుపగా ఇంతటితో ఈ విషయమును మరచి పోవలసినదని కోరబడినది. అవరణండు మంజుగంధపు చెట్టుకలదని తెలియుటచే దానిని తీసికొనివచ్చుటకై మద్దాయి నాకర్లు అవరణలోనికి పోయిరి. అప్పుడు కలెక్టరుగారు గ్రామమునలేరు. వాని నాకర్లు వీళ్ల ఆయుధములను పట్టుకొని వీరలను చెట్టునునకి తీసికొనిపోనియ్యలేదు. కలెక్టరుయొక్క నాకర్లు చేసినపనినిగూర్చి మద్దాయి కఠినముగ కలెక్టరుగారికి వ్రాసెను. తన గ్రామమున లేనందున తనకు తెలియకుండ తన అవరణలోని

వాతావరణస్థితి

1928 సంవత్సరం 22-వ తేదీ మంగళవారము

మార్పుజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	వర్షము 1-వ తేదీ నుండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు జరిగే వర్షము
గోల్కొండ	89	82	...	4.4	+ 2.4
విశాఖపట్టణం	91	84	...	2.8	+ 0.8
కాకినాడ	101	83	...	1.7	+ 0.2
మచిలీపట్టణము	96	84	...	4.7	+ 3.2
కర్నూలు	107	83	...	0.8	- 0.8
బళ్లారి	105	79	...	1.0	- 0.9
అనంతపురం	2.9	+ 0.9
కడప	108	88	...	2.6	+ 1.2
నెల్లూరు	104	83	...	0	- 0.9
మద్రాసు	93	83	...	0.1	- 1.1
కడపూరు	94	82	...	0.6	- 0.5
నెలమ	102	80	...	5.8	+ 0.4
కోయంబూరు	97	77	...	2.7	- 0.4
తిరుచనాపల్లి	102	82	...	8.4	- 0.4
నాగపట్టణము	97	83	...	2.1	+ 0.8
మధుర	102	81	...	8.5	- 0.8
పొంజి	90	83	...	0.2	- 2.0
తిరునల్వేలి	1.9	- 1.8
తిరుచేర్రు	87	80	1.8	6.0	- 2.7
కొచ్చి	88	73	...	7.7	- 3.1
కాలికట్టు	98	82	...	8.9	- 4.3
మంగళూరు	92	81	...	4.3	+ 0.4
బెంగళూరు	87	74	...	2.8	- 1.7
సెలెరూరు	88	66	...	3.5	- 2.2
కొడైకనాల్	78	55	...	10.0	+ 1.3
మానూర్	75	58	...	2.7*	

సర్కారులు:— ముఖ్య విస్తారముగనన్నది. మచిలీపట్టణములో పగటివేడిమి 5 డిగ్రీలు తక్కువ. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నిన్న కాకినాడలో 101 డిగ్రీలు ఎండగానెను.

డక్క:— పగటిరాత్రివేడిమి 2 నుండి 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో నిన్న 108 డిగ్రీల ఎండగానెను.

కర్నాటకము:— మద్రాసులో 4, కడపూరులో 5 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ. నెల్లూరులో నిన్న 104 డిగ్రీల ఎండగానెను.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్, సహాయ వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

గోల్కొండ ఆటలో మూకబదిరెట్లుగల ఒక 22 సంవత్సరములవాడు 50 ఏండ్ల స్త్రీని గొంతుకుపిసికి కత్తితో గొంతుకు తొడిచిచంపి డొంగలో పారవేయగా, పోలీసుకుక్క కనిపెట్టెనట. హంతకుని బట్టుకొనిరి.

ఉత్తర విస్తరండుకు నూతనపాన్లు మెంటుభవన శిశుస్థానము నొనర్చిరి.

స్విట్జర్లందులో బుట్టిన విదేశీయులపిల్లలను కొన్నివారములందు స్వస్థానిగానే చేర్చుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

వచ్చినందులకు మద్దాయి మీద క్రిమినలు కోర్టులో చర్యదీసి కొందునని భయపెట్టుచు కలెక్టరుగారు తిరిగి మద్దాయికి జవాబువ్రాసిరి. అందుమీద కలెక్టరుగారిని బంగళాను ఖాళీచేసి వెళ్లిపోవలసినదని జెప్పి ఆ ప్రకారము వారికి నిబంధనలను మద్దాయి ఇచ్చెను. ఈ నోటీసు అందిన వెంటనే సర్వేరాయిని జరిపి మంచి గంధపు చెట్టు కలుపుకొనెనను నేరము ఆశోపించబడి మద్దాయిమీద దావావేయబడినది. ఇందు కలెక్టరుగారి నాకర్లు బట్టరు తప్ప మరెవరును సాక్షులులేరు. ఈ కేసును ఇంకొక నోటీకి మార్చవలసినదని కోరగా న్యాయమూర్తులు అనంతపురం జిల్లాలో కడిరి సబ్బయ్య మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించునట్లు ఆజ్ఞాపించిరి.

లిల్లోవా సమై పరిస్థితులు

విల్లోపియన్ కార్మికులకు సహాయముకొరకు
కలకత్తా, మే 22:—విల్లోపియన్ కార్మికులకు సాయము చేయవలసినదని కోరుతున్న టెక్స్ టైల్ యూనియన్ కార్యదర్శి లండన్ లోని కౌన్సిల్ కు తిరిగి వచ్చినాడు. (ఆ. ప్రెస్.)

రైల్వే కర్మాగారములు బహుశా రేపు తెరువబడును

కలకత్తా, మే 21:—లిల్లోవా రైల్వే కర్మాగారములు బహుశా రేపు తెరువబడవచ్చును. పని చేయదలచినవారికి పోలిసుకర్తలు యొసంగవచ్చును.

సిల్ నాథ్ బెనర్జీపై కేసు వాయిదా వేయబడినది
కలకత్తా, మే 21:—ఇ. వి. రైల్వే లెబర్ యూనియన్ సభ్యుడగు సిల్ నాథ్ బెనర్జీపై లెబర్ కేసు, జూన్ 5 వ తారీఖుకు వాయిదా వేయబడినది. ప్రతివాదులు కేసు నింకొకకోర్టుకు మార్చుకొనుటకు మోక్షోద్యమి అనుమతి బడయుట కిట్లు చేయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

లిల్లోవా సమై జరుగుచున్నది

కలకత్తా, మే 21:—లిల్లోవా సమై జరుగుచున్నది. పనివారిలో కొందరు పనిలో చేరుటకు నిశ్చయించినవారికి పనివారికి అమ్మినది తెలియచున్నది.

జనపనార విల్లులలో సమై

కలకత్తా, మే 21:—ఈరోజున జనపనార యంత్రాలయములలో సమై తగ్గదల లో నున్నది. ఆ సల 22 విల్లులలో 10 విల్లులలో పనివారు పనులలో చేరినారు. జనపనార యంత్రాలయాధికారులు ఒక రోజు మోపునని యిచ్చునట్లు తీర్మానించినవారిని తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

116 మంది మార్వాడీలు అరెస్టుచేయబడిరి

ఈ సాయంత్రము పోలిసువారు జనపనార వద్దక సంఘమువారి కార్యాలయమును పోదాచేసి జైల్లోపెరచుటపై బాధమాడుచున్న 116 మంది మార్వాడీల వద్దకు అరెస్టుచేసిరి. పోదా సాక్షులగుటలనేపు జరిగి కొన్ని గ్రంథములు తీసికొనిపోయినది. ఒక్కొక్కరిని 100 రూపాయల బాధానుభవ వారిని విడుదలచేసిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

జయనారాయణసింగుగారిపై కేసు

కలకత్తా, మే 21:—జనపనార యంత్రాలయములలో సమైచేసినవారి నాయకుడగు జయనారాయణసింగుగారినుమరి ఏడుగురును మే 16-వ తారీఖున దుండగములుచేసినవారిని కేసుచేయబడినది. డిప్యూటీ కమిషనర్ గార్డ్స్ సాక్షులయిచ్చుచు జయనారాయణసింగు ఆజ్ఞా ప్రకారము రాళ్ళు దువ్వబడినది చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి విల్లుపరిస్థితులు ఏమియు బాగులేవు

బొంబాయి, మే 21:—విల్లు పరిస్థితులంకను చక్కలుడలేదు.

‘సంయుక్త సమైసంఘము’ ప్రభుత్వపు పట్టణ పనివారి వత్తుమన మాటలూడి, వారికి కావలసిన జీతమునప్పించవలసినదని కోరుతున్నార. జీతము పుచ్చుకొనుటకు పనివారికిచ్చిన గడువు చాలదనియు, చాలమంది ఆనాడు (మే 11 తారీఖున) తెలియకరాలేదనియు, ఈ పనివారికి జీతములిచ్చుట అనవరతమనియు వారు తెలుపుచున్నారు. పనివారు రోజంతయు కేటపునట్లు వారికి రావలసిన స్వల్పజీతములకై ఆకురతేడుట వారి దురవస్థను ప్రకటించుచున్నది. ప్రతిరోజు వారక్కడక్కడ సభలుగావిందుచున్నారు. ఈరోజు సభలో అతివాదనాయకులు బొంబాయిలో చేయున్న మహానాయకులు యీ సమస్యను విచారించక పోయినందుకు తీవ్రముగా ఖండించిరి. మహాత్ముడు, మోతీలాల్, అహిసారీ, కేల్కార్ గారు తీవ్రముగా ఖండింపబడిరి. నాయకులు పనివారినికూడ కలుపుకొనినగాని మనదేశమునకు స్వాతంత్ర్యముకాదని వారు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

బొంబాయి, మే 21:—సర్ కాన్ జిజ్ఞాసంగీర్ గారు జీతములు తగ్గించిన విల్లులపై చెప్పవలసినదని సమైసంఘము నడిగినట్లును, సమైసంఘమువారు వాటిపైర్లు, ఎంతతగ్గించినది వివరముగా వ్రాసిపంపునట్లును తెలియచున్నది. సమైసంఘమువారు పనిలోనుండి తీసివేయబడినవారికి జీతములిప్పించమనికూడ బొంబాయి ప్రభుత్వ సభ్యుడగు సర్ కాన్ జిజ్ఞాసంగీర్ గారికి తిరిగిచ్చినారు. (ఆ. ప్రెస్.)

సమైసాయకులను చంపెదమని బెదిరించుట

బొంబాయి, మే 21:—సమైసాయకుల మార్పుచేయుటకు యంత్రములను తుడుచువారిని పనులతోనికై రానివ్వకపోయినందుకు చంపెదమని అతివాదనాయకులకు లేఖలువచ్చుచున్నవి. ‘సమై సంఘము’ ఒప్పుకొనినందుల ఆ పనివారిని పంపుటకు ఆభ్యంతరములేదని వారు చెప్పుచున్నారు. తమను పిచ్చుకొనకపోవుటవలననే వారు యంత్రములకు పుచ్చబట్టిపోవు

నట్లు చేయవలసినదని పనివారిని కోరిరి. నిజముగా జీతములు తగ్గించబడినట్లు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము పుచ్చుకొనెదరని కాన్ జిగార్ చెప్పిరట. (ఆ. ప్రెస్.)

‘సంయుక్త సమైసంఘము’వారి ప్రకటన

విల్లు యజమానుల దురాగతముల ఖండించుట

మే 21:—విల్లు యజమానులు పూర్వపు పద్ధతులమీద పనివారిని చేర్చుకొనుట దుర్లభమనియు, కొత్త పద్ధతులను వివరించు ప్రకటించినదానికి ప్రత్యుత్తరముగా సమైసంఘము ప్రకటన గావించినది. మొదట విల్లు యజమానులు తమ సమైసంఘాల ప్రతినిధులుకాదని వ్రాసిన వ్రాతలు పరికావనియు, ఇట్లు చెప్పుటకు సమైసంఘము చేయుటయేగాని మరియే కారణములను కనబడుటలేదని వారు చెప్పుచున్నారు. పనివారిని జలవంతముగా లొంగదీయుట సాధ్యముకాదనియు, ఈ కారణము విల్లు యజమానుల కెన్నిపాట్లు అన్నవో పనివారికికూడ అన్నిపాట్లు అన్నవనియు వారు చెప్పుచున్నారు. పనివారు కాంట్రాక్టర్లపై చేసిన విషయమై మొదట యజమానులే జీతములను తగ్గించి రద్దుచేసినందున, పనివారు నిర్దోషులనియు చెప్పుచున్నారు. జీతము తగ్గించబడుచున్నదను పంగతియైనను పనివారికి తెలియనివ్వక, జీతములిచ్చువాడువ్రాతము తక్కువజీతము లిచ్చునట్లు గుమాస్తాలతో చెప్పుటకంటె అధర్వ వింకొకటుండదని వారు చెప్పుచున్నారు. ఇట్టి కంట్రాక్టు ఆయినందుల నింతకంటె అధర్వ చచ్చుటను నుడబోదు. జీతములను తగ్గించలేదని రుజువు చేయవలసినదనియు జమానులను వారు కోరుచున్నారు.

విల్లు యజమానులకు నష్టము వచ్చుచున్నదను విషయమై 1915-1922 సంవత్సరములలో విల్లులమీద 58 కోట్ల లాభము వచ్చినదనియు, ఈ కాలములో జీతమును కొంచెముగా పెంచినందుకు బ్రహ్మచారులు దిగివచ్చి నారనియు వారు నడుపుచున్నారు.

పనివారప్పుడప్పుకు పనిలోనికి రారను విషయమై, పనివారి దేహములు ఉక్కుతో చేయబడలేదనియు, 10 గంటలు పనిచేయుటవలన వారిదేహములు కుప్పించి, కష్టపనాశక క్రితనించుననియు వారు వ్రాయుచున్నారు. అదిగాక ఒకరోజు రాకపోయిన రెండురోజులు జీతము పట్టుకొనుచున్నారు. పనివారిని యెప్పుడుబట్టిన అప్పుడు కల్లిపాముని చెప్పుటకు యజమానులకు అధికారమున్నవో, తమ యజ్ఞమువచ్చినప్పుడు వచ్చుటకును, కష్టమువచ్చినప్పుడు మానుకొనుటకును వారికి హక్కులేదా? మరియు యజమానులు తమకు లాభమువచ్చినంత వరకు ఫ్యాక్టరీపట్టుమును అనుసరించుటయు, పనివారికి లాభము వచ్చునప్పుడు అనుసరింపకపోవుటయు న్యాయముకాదని చెప్పుచున్నారు. (ఆ. ప్రెస్.)

బొంబాయి కార్మికేషన్ జోక్యము పుచ్చుకొనదు

బొంబాయి మే 21:—బొంబాయి కార్మికేషన్ సభ విల్లులకాదాలో జోక్యము కలుగజేసికొనగూడదని తీర్మానము కార్మికేషన్ సభలో ఆమోదింపబడినది.

విల్లు పనివారికి యితరత్ర పనులు కల్పించవలెననియు, ప్రభుత్వమువారితో కార్మికుల కక్షమున రాయబారము నడుపవలెననియు, కార్మికేషన్ సభలో జోక్యము తెచ్చిన తీర్మానముపై చర్చ జరిగెను. చాలమంది అనేక కారణముల వల్ల తీర్మానమును ఆడ్డగించిరి. తమ సాయము చేయవచ్చు ప్రభుత్వమువారిని సాయము చేయుమనికోరుట వివేకముకాదనిరి.

రెండు గంటలు చర్చజరిగిన తరువాత తీర్మానము ఒక పోయెను. (ఆ. ప్రెస్.)

హోలాపూర్ విల్లు సమై

యజమానులకును పనివారికిని సంధి కుదిరినది

హోలాపూర్, మే 21:—సమై అంతమునున్నది. విల్లు యజమానులకును, పనివారికిని జరిగిన సమావేశమువలన కేదములు తగ్గిపోయినవి. నాయకులు పనివారిని పనులకు మే 25 తారీఖున పోషలసినదని సలహా నిచ్చుచున్నారు. (ఆ. ప్రెస్.)

జమీన్దార్ పురం సమై అంతమునున్నది

బొంబాయి, మే 21:—తాతా ఐర్న్ షీట్ కంపెనీ యజమానుల జమీన్దార్ పురం సమై అంతమునున్నదనియు, ఈ ఉదయము ఒక ఇనపఖడ్డల కర్మాగారము పనిచేసినందున తెలుపుచున్నారు. (ఆ. ప్రెస్.)

రమ్యాద్రవ్యము వచ్చినది

బొంబాయి, మే 21:—ఇటీవల జోషీగారు రమ్యాద్రవ్యము గుజరాత్ వరదలనిధికి వచ్చినదని చెప్పగా కార్యదర్శి రాలేదని చెప్పెను. అందు విషయమై జోషీగారు తనవద్దకు రాకపోయినను, బొంబాయిలో నొక సంఘమువారికి సహాయము వచ్చినదనియు, ఆసంగతిని వారు కనుగొని తెలిసి కొనవచ్చుననియు వ్రాయుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

30, బట్టలనేతయంత్రాలయములు మూలబడినవి

భారతీయుల బహిష్కరణమే కారణము

భారతీయులారా, విదేశీవస్తు బహిష్కరణమును

పూర్తిగా సాగించుడు

నువ్రాసిన ఆరిక కాన్ఫ్రెన్సు, ఎఫ్. హెచ్. హార్టుగారు ప్రారంభించిన 30 రోజుల నిల్లువ్రాసిరి:—“భారతీయులు విదేశీవస్తు బహిష్కరణమును గావించుటచే బట్టలనేతయంత్రాలయములను మూలబడినవి. 30 మూలబడినవి. కట్టిబట్టక తప్పినదిగాదు.”

భారతీయులారా, బహిష్కరణ ప్రారంభముననే 30 యంత్రాలయములు ఇంగ్లండులో మూలబడినవి. మనము పూర్తిగా, పూర్తిగా, విదేశీవస్తు బహిష్కరణమును గావించితిమిని, స్వరాజ్యము, ఆరణ్యేలో ‘తాండవమాడకుండునా’ భారతీయులారా, ఖరీదు ఎక్కువనక, ఎటులైనను, విదేశీవస్తువులను బహిష్కరింపుడు. భారతదేశ దాస్యమును బాధింతు. భారతమాత ఆకాశంతయు మనవైగలను. మనము విదేశీవస్తు బహిష్కరణమును గావించినచో మాతృదేశము పరిధివించినవార మగుదుము. ఈవిషయములో స్త్రీలు ఎక్కువ సహకారము ధర్మనలసియున్నది. అప్పటి సోదరీమణులారా చూచితిరా మనము, విదేశీవస్తు బహిష్కరణమును ప్రారంభించితిమాలేవో, ఇంగ్లండులో 30 బట్టల యంత్రములు మూలబడినవి. మిరంబరను సహకారమునల్పచో ఒకనెలరోజుల గుసరికి బ్రిటిషువారు స్వరాజ్యమిచ్చెదమని బేరమునకు రాకమానరు. కాన లేండు, తోడ్పడుడు. స్వరాజ్యమును సాధింపుడు. భారతమాత దాస్యమును బాపుడు.

బార్డోలి పుణ్యక్షేత్రము

బాతీయనాయకులు సందర్శించుచున్నారు

నూరతు, మే 21:—కాంగ్రెసు అధ్యక్షులగు డాక్టరు అస్వామీగారును, మాలానా సాకతాగారును, హఫీజాపూడిగారును, మహమ్మదు బెలూచీగారును, డాక్టరు జయరామదాసు దొలత్ రామ్ గారును బార్డోలిలోని సత్యవ్రహ్మాద్యమ పరిధికు లను పరిశీలించుటకయి బార్డోలికి పయనమైపోవుచు నూరతు నగరమునకు విచ్చేసిరి. ఆ. ప్రె.

నారిమనుగారి సంచార ప్రచారము

బార్డోలి, మే 21:—నారిమనుగారు బార్డోలి తాలూకాలోని అనేక గ్రామములను సందర్శించిరి. నూరతు రేలేల మంది రైతులగు బహిరంగ సభలలో నుపన్యసింపిరి. నూరతు 5 బహిరంగ సభలను జరిపిరి. ధర్మరక్షదమైర బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకునుగొడ్డి బార్డోలి ప్రజలు చేయున్న యీమహా సంఘర్షణ కేవలము తాలూకాయొక్క డేరునునకే కొనసాగింపబడుటలేదు. ఇది ఆఖిరభారతదేశమునకు సంబంధించిన యుద్ధమై యున్నది.

జప్తుననుల విషమిద గవర్న మెంటువారు పతానులను విచ్చలవిడిగా గ్రామములపై దాడివేడల నిర్దుటగామ్యమైరిపని యని ఖండించిరి. బోర్డర్ సరహద్దమైన కాంతియోతముకు పడకుల నవలంబించి మీనాయకుని యాదేశముల ననుసరించుటయు పని నారిమనుగారు రైతులనందరిని హెచ్చరించిరి, ఇటువంటి పోరాటము బ్రిటిషువారితో గత 100 సం॥రముల మధ్యకాలములో యీ హిందూదేశమునకు జరిగియుండలేదని చెప్పిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

* * * * *

బార్డోలి ప్రతిజ్ఞ — శాసన సభ్యత్వ తిరస్కారము | బార్డోలి ప్రజల యెడల ధర్మరక్షదమైర ప్రభుత్వమువారు వ్యవహారము చున్నందులకై బొంబాయి శాసనసభ్యులు తమ సభ్యత్వము వదలివేసిరి. ఇట్లు వదలివేసినవారిలో హరిభాయి అమినగారు 9వ వారు. (ఆ. ప్రె.)

బట్టల కమిషను

లండన్, మే 21:—బట్టల కమిషను సభ్యులు ఎక్కువదో పోవుటచే పని ఆగిపోయినది. జూలై మధ్యనగాని జూని తీవ్రముగా ప్రారంభించెను. అప్పుడు లెస్లీ స్కాట్ గారు న్యాయ కాన్ఫ్రెన్సుసంబంధమును విషయములను గూర్చి చెలిపెను. సెప్టెంబరులో ఆరిక రాచకీయ విషయములను ఆలోచించెదను. ఆక్టోబరునాటికి లెస్లీ స్కాట్ గారు నిర్మాణ సూత్రములను చెబువగలరట. అనుభవముగల వ్యక్తులను సంస్థానము తరపున సాక్షులను నీయవలెనని గోరెను.

స్వదేశ సంస్థానములు:

భావిపరిణామము

శ్రీకృష్ణ

స్వదేశ సంస్థానములవారి అడవిడి బలముగ నున్నది. బట్లరు కమిటీవారు ఇంగ్లండుకు బోయిరి. వీరు హిందూదేశమున విచారణ ముగించితి. వీరిలో నిరువురునభ్యులు ఇంగ్లండులో నిపుడు స్వంతపనులను జూచుకొనుచున్నారు. అందుచే జూలై నెలలోగాని అక్టోబరులో విచారణ ప్రారంభము గాదు. సంస్థానాధీశులచే కుదుర్చుకొనబడిన సుప్రసిద్ధన్యాయవాదులగు సర్ లెస్లీ స్కాటుగారు న్యాయసంబంధముగ ప్రశ్నలగూర్చి కమిటీవారియెదుట వాదించెదరు. అక్టోబరునెలలో వీరు కొన్ని పునర్నిర్మాణసూచనలను తెలిపెదరు. కమిటీవారు హిందూదేశమునకు తిరిగిరాక అక్కడనే రిపోర్టు పూర్తిచేసెదరు. సంస్థానాధీశులు సమర్పించు విజ్ఞప్తి సందర్భమున తోడ్పడుటకై పాటియాలా మహారాజగారు ఇంగ్లండుకు పయనమయిరి. వీరు సంస్థానాధీశులసభకు అధ్యక్షు లగుటచే అధికారరీత్యా వెడలుచున్నారు. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకును హైదరాబాద్ సంస్థానములకును గల సంబంధమును స్పష్టముగ పరిష్కరింప జేయు నిమిత్తమే పాటియాలా మహారాజగారు ఇక్కార్యమునకు బూనుకొనిరి. సర్ లెస్లీ స్కాటుగారు రొక విధానమును తయారుజేసిరి. దానియందు కొన్ని మార్పులు సూచింపబడెను. దీనినిగూర్చి విచారింపకముందు సంస్థానాధీశుల ముఖ్యోద్దేశ్యమును గ్రహించుట యవసరము. స్వదేశసంస్థాన సమస్య బ్రిటీషు ఇండియా సమస్యకు విశేషముగ సంబంధించియున్నదని సర్వత్ర యంగీకరింపబడుచున్నది. అట్టితరీ బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారును స్వదేశ సంస్థానములును మాత్రమే ఒడంబడిక కుదుర్చుకొనిన సరిపోవునాయను ప్రశ్న గలదు.

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు సూచించినట్లు, బ్రిటీషుప్రభుత్వము, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు, స్వదేశసంస్థానములు, అందలి ప్రజలు అను నాల్గుపక్షములుగలవు. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనవిధానమును తయారుజేయునపుడు, ఈనాల్గు పక్షములనుగూర్చి విచారింపవలయును. పాటియాలా మహారాజు, మున్నగు సంస్థానాధీశులు, స్వపరిపాలనము సనుభవించుచున్న బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలతో సంబంధము లేకుండ, బ్రిటీషుప్రభుత్వముతో మాత్రమే సంబంధమును నిర్ణయించుకొనవలెనని తంటాలు పడుచున్నారు. ఈసంగతిని యామహారాజగారిది ఐర కొకమారు తెలిపియుండిరి. ఇర్విన్ ప్రభువు గారు వీరి కీర్తి ప్రోత్సహమువగియుండిరి. కాని, యిట్టి ప్రయత్నము తుదకు విఫలముగాకమానదు.

బ్రిటీషు ఇండియాసమస్యయు స్వదేశసంస్థానసమస్యయు అవిభాజ్యమనబంధము గలవగుచో, బెంటిని విచారించుటకు ఒక్కవిచారణసంఘమువారినే నియమించి యుండవలసినది. సంస్థానసమస్యను విచారించుటకు బట్లరుకమిటీని, బ్రిటీషు ఇండియా సమస్యను విచారించుటకు సైమన్ కమిషనును నియమించుటవలన, రెంటికిని సంబంధముండజాలదు. స్వదేశసంస్థానముల స్థానమును ఖాయముగ నిపుడు నిర్ణయించినను, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు స్వపరిపాలనమువంకకు బోవుచుండ, సంస్థానములు ప్రజలు నిరంకుశముగ పరిపాలింపబడుట కంగీకరింతురా? బట్లరుకమిటీ విచారణలో గాని, సంస్థానాధీశుల చాకచక్యమునందుగాని, సంస్థానప్రజల కెట్టిస్థానము గనుపింపదు.

వీరినిగూర్చి తలచుచుంటే గనుపింపదు. సంస్థానాధీశులు తమ ప్రజల యభీష్టమును కనుగొనక, ఎట్టి సమర్థుడగు న్యాయవాదిని నియమించినను, ప్రయోజనముండదు. సంస్థానప్రజలు స్వపరిపాలనమును గాఢముగ వాంఛించుచున్నారనుటకు, ఈ సమయమున జరుగుచున్న సభలే ప్రబలిదర్శనములు. హిందూదేశ స్వరాజ్యవిధానము ఏరూపము దాల్చవలయునను ప్రశ్న గలదు. ఛెడరల్ రూపమని కొందరును, యూనిటరీ రూపమని మరి కొందరును, కొందరు ఆ స్త్రేలియావలె నుండవలయుననియు, మరికొందరు కెనడావలె నుండవలయుననియు, ఇంకొకరకము అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములవలె నుండవలయుననియు, ఈరీతిని ఎవరికి దోచిన యభిప్రాయమును వారిచ్చుచున్నారు. తుదకేరూపము ఖాయమయినను, స్వదేశ సంస్థానములకు దీని యం దర్హస్థాన మేర్పడవలయును. సంస్థాన ప్రజలకును, బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలకును గల సంబంధమును స్పష్టముగ నిర్ణయింపవలయును. ఇరువురుకును స్వరాజ్యమే మూలాధారముగ నుండవలయును. అందుకుమార్గంబకరు స్వపరిపాలనమును, వేరొకరు నిరంకుశపరిపాలనమును అనుభవించు పద్ధతిపై, హైదరాబాద్ రాజ్యాంగ స్వరూపము నేర్పరుప వీలులేదు. ఆ విషయమును బట్లరు కమిటీవారుగాని, సంస్థానాధీశులుగాని గుర్తించుటలేదు. బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు స్వరాజ్యము సనుభవించుచో, సంస్థానములు వారికి లోబడియుండవలసినచునేమో యని, వీరు భయపడుచున్నారు. అందుకనియే, తమ నిరంకుశపరిపాలనము స్థిరస్థాయిగనుండునటుల ఏర్పాటుల జేసికొనయత్నించుచున్నారు.

ఇది మిగుల సంకుచితదృష్టి యనుటకు సందియములేదు. సంస్థానాధీశులు ఇతరుల అనుగ్రహమును సంపాదించుటకు లేనిపోని తంటాలు పడుటకన్న, తమప్రజలపై తా మాధారపడుట విశేషలాభకరము. ప్రజలను సంతుష్టిపరచి, వారిప్రేమను చూరగొనుటవలన, స్వదేశసంస్థానముల బునదులు బలపడును. సంస్థానప్రజలును బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలును మాతృదేశోద్ధరణకై చేతులగలిపి, ముందుకు నడుచుటకు సాధ్యమగును. సంస్థానాధీశులు తమప్రజల యభీష్టములను విచారింపక, మరియొకరిపై నాధారపడుట, నేలవిడిచి సాముజేయుట యగును. సంస్థానములందు, సంస్థానప్రజలును, బ్రిటీషు ఇండియాయందు బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు

లును ప్రాబల్యము వహించునపుడే, హిందూదేశ భావిస్థితి అనుకూలముగ నుండగలదు. ప్రజలకు స్వరాజ్యము లభించుచో తమస్థితి అనుకూలముగ నుండదని, సంస్థానాధీశులు తలచుటకన్నను ప్రమాదము వేరుండదు. స్వరాజ్యపరిపాలనము సంస్థానాధీశుల స్థానమును క్షీణింపజేయుటకు మార్గంబలపరచుట నిశ్చయము. స్వరాజ్యపరిపాలనముతో సంస్థానాధీశులు అనుకూలసంబంధము నేర్పరుచుకొనగలరు. కాని అట్టివిశ్వాసము సంస్థానాధీశులకు లేకుండుటచే, వారియందు భీతి ఏర్పడినది. బ్రిటీషు అధికారు కెట్టివిశ్వాస మనలే లేదని జెప్పవచ్చును.

సర్ లెస్లీ స్కాటుగారు తయారుచేసిన నూతనవిధానము క్లిష్టభూయిష్టముగనున్నది. స్కాటుగారి రాజకీయాభిప్రాయము లిటీవల బయల్పడినవి. బ్రిటీషువారే హిందూదేశనాగరికమును విశేషముగ పెంపొందించినయి, బ్రిటీషువారు దేశమును విడుచుచో నాగరికము విచ్చిన్నమగుననియు, పాశ్చాత్య ప్రజాపరిపాలనాపద్ధతిని హిందూదేశమునందుస్థాపింపవీలులేదనియు, సంస్థానాధీశుల నిర్ణయము సామాజ్యమునకు చాల ముఖ్యమయినదనియు, సంస్థానాధీశులు రాజభక్తిభరితు లనియు, మున్నగు విషయములను స్కాటుగారు ఏకరువుపెట్టిరి. కన్నరైటీవు ముఖ్యులు మామూలుగ పాడెడిపాటయిదియే. ఇట్టివారు తయారుజేసెడి విధానము, స్వతంత్ర భారతవర్షాభివృద్ధి కనుకూలముగ నుండదని పేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. స్కాటుగారి ఏర్పాటులు, సంస్థానముల హక్కుల రక్షించుటకును, బ్రిటీషు ఇండియాతో నివి సంప్రతించుటకును, సంస్థానములు దుష్పరిపాలనము జేయుచున్నపుడు బ్రిటీషు ప్రభుత్వము జోక్యము కలుగజేసికొనుటకును సదుపాయముల నేర్పరచెను. ఈ మూడు ప్రయోజనముల నిమిత్తము, మూడు సభలేర్పడవలయునట. స్వదేశసంస్థానసంఘము ప్రథమసభ. రెండవ సభ యూనియను కౌన్సిలు. మూడవ సభ యూనియను సుప్రీం న్యాయస్థానము. స్వదేశ సంస్థానసంఘమునందు రాజప్రతినిధి అధ్యక్షుడుగ నుండును. మువ్వరు సంస్థానాధీశులుగాని వారి మంత్రులు గాని సభ్యులుగ నుందురు. హిందూదేశముతో నిదివరకు సంబంధము లేని ఇరువురు బ్రిటీషు ప్రముఖులు సభ్యులుగ నుందురు. మరియొక సభ్యుడు పోలిటికలుశాఖ కధ్యక్షుడు.

ఇట్టి సభలో సంస్థానప్రజల కేవిధమగుస్థానముండదు. ఒక్క ప్రతినిధిసంఘము ప్రజలనుండి గైకొనరు. ఈ సంఘమువారు స్వదేశసంస్థానముల హక్కుల నెంతవరకు కాపాడగలరో యూహింపవచ్చును. సంస్థానాధీశులకు బ్రిటీషువారిపై నుండు నమ్మకము తమ ప్రజలపై లేకున్నది. రెండవ సభ యగు యూనియను కౌన్సిలువారు బ్రిటీషు ఇండియాకును సంస్థానమునకును సంబంధించిన సామాన్య విషయములను విచారించి పరిష్కరించెదరు. ఇక మూడవ సభ యగు యూనియను సుప్రీం న్యాయస్థానమునందు ప్రధాన న్యాయాధిపతియు మరియిరువురు న్యాయాధిపతులును ఉండురట. వీరందరును బ్రిటీషువారినుండియే గైకొనబడుదురు. సంస్థానముల మధ్య గల తగాదాలుగాని సంస్థానములకును

బ్రటిషు ఇండియాను మధ్య గల తగాదాలుగాని బ్రటిషు ఇండియాలో వివాదమున కెడమిచ్చెడివ్యాయ చట్టములుగాని సంస్థాన చట్టములుగాని యీ కొర్రువారచే పరిష్కరింప బడునట. పాలిటికలు శాఖ స్టేట్సు కౌన్సిలుకింద బనిచేయునట. స్టేట్సు కౌన్సిలువారు పాలిటికలు ఆఫీసరులకొరకు నూ తని నిబంధనలను తయారుజేసెదరట. సుప్రీంకోర్టు సంస్థానాధీశుల హక్కులను, భారత శాసనసభవారి హక్కులను గూడ హరింపగలదు. స్కాటుగారి సూచనలు సంస్థానముల హక్కులను పెంపుజేయు టకు మారుగ వానిని ఓడింపజేయుట కేతోడ్పడును. బ్రటిషువారికి, సంస్థానాధీశు లిప్పటికన్నను అధిక ముగ దాసులగుదురు. సంస్థానములను తిన్నగ పరి పాలింపనపుడు, బ్రటిషు ప్రభుత్వము జోక్యము కలుగజేసికొనుట కేర్పాటుచేయబడెను. కాని ఇట్టి జోక్యము నిరంకుశముగనుండక, తగిన హద్దులతో నుండుటకు ఎట్టి ఏర్పాట్లు జేసెదరో తెలియదు. సంస్థానాధీశులు, హైందవ ప్రజాపరిపాలనముతో సంబంధము పెట్టుకొనక, ఇతర ఏర్పాట్లను వాంఛించుట, సంస్థానాధిపతికి దోహదమొనగజాలదు.

ఇంగ్లండు : యుద్ధబహిష్కారము

యుద్ధ బహిష్కారమునకు ఇంగ్లండు అను కూలమే. సిద్ధాంత ప్రతిపాదనయందు ఛేబల్లేను గారు కెల్లాగుగారి కేమాత్రము వెనుదీయరు. కాని క్రియలో మాత్రము వీరు బహిష్కారసూచనలను నిష్ఫలము గావించుచున్నారు. అమెరికా యిది వరకు మన్రోసిద్ధాంతమును ప్రతిపాదించెను. అమెరికా యందలి వివిధభాగములతో వెలుపలివారు సంయుక్తరాష్ట్రముల యనుమతి లేనిది జోక్యము కలుగజేసికొనవీలు లేదని మన్రో సిద్ధాంతముచెలుపు చుండెను. ఛేబల్లేనుగారు బ్రటిషు మన్రో సిద్ధాంతము నిపుడు అడ్డుముట్టెరి. తాము గూడ కొన్ని దేశముల సంరక్షణకు బాధ్యులమనియు వానితో నితరులు జోక్యము కలుగజేసికొనుచో తాము సహింపజాల మనియు అందుకు భిన్నముగ నెట్టి ఒడంబడికనయినను అంగీకరింపజాలమనియు ఇంగ్లండు తరపున ఛేబల్లేనుగారు ఖండితముగ బలికిరి. ఛేబల్లేనుగారి సమయస్ఫూర్తిని చమత్కారము ను మెచ్చుకొనవచ్చును. వీరు అమెరికా వేలితో, దానికన్నునే పొడిచిరి. ఛేబల్లేనుగారి మిసహాయింపువలన ఒడంబడిక కుదురనేరదని, అమెరికా ప్రజలనుకొనుచున్నటుల వార్తలు చెలుపుచున్నవి. ఇట్టి యుక్తులతో పెద్దజాతులవా రెంతకాలమయినను క్రియారహితముగ గడపగలరు. ఛేబల్లేను గారి సిద్ధాంతముప్రకారము, ఇంగ్లండుకు బ్రటిషు సామ్రాజ్యము ముఖ్యము. ప్రపంచశాంతి మున్నగు ఏర్పాట్లు రెండవ స్థానము నాక్రమించును. నౌకాదళ సమావేశమునందును, బ్రటిషు ప్రతినిధి యిటులనే బలికెను. ఆయుధవిసర్జనసభయందును యిటులనే వాదించెను. ఏదేశమువారి స్వలాభములను వారు వదలుకొనక, యుద్ధబహిష్కారము, ఆయుధ విసర్జనము, ప్రపంచశాంతి మున్నగు కోర్కెల గోరుట, వ్యర్థము. ఛేబల్లేనుగారి తెలివి తేటలను బ్రటిషు ప్రతికలు మెచ్చుకొనుచున్నవి. లోక రోష ఒడంబడికను, నానా

రాష్ట్ర సంఘ పు ఒడంబడికను, ఇతర సంఘ ప్రములను వదలుకొన వీలులేదని, ఛేబల్లేను గారు పలికిరి. ప్రాత ఒడంబడికలు యుద్ధబహిష్కారమును ఆశింపలేదు. అట్టితరి, వానిని వదలుకొన కుండ, క్రొత్తవానితో వీనిని కలుపుటవలన, నూతన వాతావరణ మేర్పడజాలదు. ఛేబల్లేను గారి ప్రత్యుత్తరము విశాలధర్మమును వ్యక్తపరుపక, స్వలాభదృష్టినే సూచించుచున్నది. ఫ్రెంచివారు గూడ కొన్ని మిసహాయింపులను సూచించుటవలన, ఛేబల్లేనుగారికి మరింతబలము కలిగినది. అమెరికా సూచనలకును, ఫ్రెంచిసూచనలకును గల తారతమ్యము జూపి, ఛేబల్లేనుగారు మూడవత్రోవ దొక్కుచున్నారు. అయినను, తమకును అమెరికావారికిని ఎట్టిభేదమును లేదని చాటుచున్నారు. అమెరికావారి నూతనప్రయత్నములు విజయము గాంచునని తలచుట కెట్టియవకాశము గనుపింపదు. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకు కొదవ లేకున్నను, ఫలిత మెప్పటివలె నుండుననుట నిశ్చయము. పెద్ద జాతులవారు తెంపుజేసికొని, ప్రపంచ శాంతి రక్షణకు మనఃస్ఫూర్తిగ బూనుకొందురను నమ్మకము గలుగకున్నది.

కాన్సిలు సెక్రటరీలు

మాంటుఫర్డు సంస్కరణములకింద మొదట ఏర్పడిన శాసనసభలో, జస్టిసుమంత్రులు కాన్సిలు సెక్రటరీలను నియమించిరి. వీరివలన ఎట్టిప్రయోజనము కలుగలేదు. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు ప్రభుత్వకార్యదర్శులుగ ఉండనేయుందురు. వీరే పరిపాలనమంతయు కొనసాగించుచుందురు. వీరుగాక, కాన్సిలు సెక్రటరీలు వేరుగ నుండవలసిన యవసరము గనుపింపదు. పరిపాలనపు ఖర్చు పెరుగుటకు మాత్ర మిది యనుకూలించును. ఇంతియగాక, మువ్వరు కార్యదర్శులు ను మంత్రులపక్షమున తప్పక వోటుజేసెదరు గాన, మంత్రులకు అధిక బలము చేకూరును. శివరాజుగారిని స్థానికస్వపరిపాలనమునకును, మాణిక్యవేలు నాయకరుగారిని ఎక్సైజుశాఖకును, డాక్టరు పెజుడ్డీనుగారిని అభివృద్ధిశాఖకును కార్యదర్శులుగ నియమించెదరని తెలియుచున్నది. నిమ్న జాతులనుండి యొక కార్యదర్శిని, బ్రాహ్మణేతరులనుండి యొక కార్యదర్శిని, మహమ్మదీయులనుండి మూడవ కార్యదర్శిని నియమించుటలో ఆలోచన లేకబోలేదు. వీరు మువ్వరును తమతమ సంఘములలో మరికొందరను మంత్రులవంకకు లాగికొనవచ్చును. పరిపాలనా సౌష్ఠవమునకు నూతన నియామకమువలన ప్రయోజనము లేకబోయినను, మంత్రులబలము పెంపొందుననుటకు సందియములేదు. నూతనమంత్రులవర్గమువారు తమబలమును వృద్ధిజేసికొనుట కెట్టియవకాశములు గలవో, వానినన్నిటి నుపయోగించుట వింతగాదు.

జర్జను ఎన్నికలు

జర్జను ఎన్నికలలో సోపలిస్తులకును, కమ్యూనిస్టులకును అధికవిజయము చేకూరెను. నేషనలిస్టు పక్షము నన్నగిల్లెను. జర్జనీగూడ రుష్యావలె పరిణమించునేమో ముందుగాని తెలియదు. మొత్తము మీద జర్జను ప్రజలలో పలువురు ఇంపీరియల్ పద్ధతుల నేవగించుచున్నారనుటకు సందియము

లేదు. ఇట్టి యభిప్రాయము వ్యాపించుటకు, జర్జనీ మిలిటరీ శక్తి యుడిగిపోవుట గూడ కారణమై యుండును. ఇంతకుపూర్వము ప్రధానమంత్రిగ నున్న డాక్టరు ప్రెస్టుమెనుగారికి తగినన్ని వోటులేదు. ఎటులయినను వీరికి గెలుపు నిశ్చయమయినను, ముందు ఎవరు ప్రధానమంత్రిగనుందురో చెప్ప వీలులేకున్నది. తొమ్మిది పక్షములలో ఏయే పక్షములు కలియునో ముందుగాని తెలియదు. ప్రెస్టుమెనుగారు అతివాదులుగారు. అన్ని పక్షములవారిని సమాధానపరుప యత్నింతురు. వీరిపై ఇతరదేశములవారికి నమ్మకము గలదు. జర్జనీపరిణామ మెటులుండునో యని పాశ్చాత్యప్రపంచము వేచి యున్నది. ఇంపీరియల్ వైఖరిలో అగ్రస్థానము వహించిన జర్జనీ నేడు తద్వ్యతిరేకమార్గము దొక్కుచో ఇతర ఇంపీరియల్ దేశములకు ఆందోళన గలుగకమానదు.

పాతకథయే

ఎక్సైజు మంత్రిగారు మద్యపాన నిషేధము గూర్చి ఉదకమండలమున జెప్పిన సంగతులు పాతకథయే. ఉదకమండలప్రాంతమున నిషేధమునకు గలిగిన విజయమయినను మంత్రిగారి నుత్సాహ పరవశుల గావింపలేదు. నిషేధము జరుగుచో, త్రాగుచున్నవారు గడ్గోలు పెట్టెదరట. ప్రభుత్వము వారికి రాబడి తగ్గునట. అక్రమమార్గములద్వారా మద్యము తయారుచేయబడునట. ఇట్టి యిబ్బందులను ఎక్సైజు మంత్రులు మొదటినుండియు తెలుపుచునే యుండిరి. ఇవి క్రొత్తవిగావు. కల్లంగడులను తగ్గింపవలయునని మంత్రిగారు చెప్పిరిగాని, దీనివలన సయితము ప్రయోజనముండదని ప్రభుత్వమువారి దివివరకు జెప్పియుండిరి. ఇట్టి యాక్షేపణయే మరల రావచ్చును. తాము చేయలేని కార్యక్రమమును ప్రకటింపబోమని మంత్రిగారు చెప్పిరి. ఈ విషయమున మాత్రము క్రొత్త మంత్రిగారు, వెనుకటివారికన్న జాగరూకతతో ప్రవర్తించెదరని నమ్మవచ్చును.

హైదరాబాదు సంస్థానమున ఖద్దరు

జాతీయ ఆర్థికమునందు ఖద్దరుకుగల అర్హ స్థానమును సంస్థానాధిపతులు గ్రహించుచున్నందులకు నేనచాల సంతసించుచున్నాను. ఇటీవల హైదరాబాదు సంస్థానమువారు గూడ నీచారికవచ్చిరి. ఖద్దరు సంబంధములకు సకల విషయములను తెలుసుకొనుటకు ఒక యిన స్పెక్టరును నేర్పకొనుట కిద్దరు యవకులను నైజాము ప్రభుత్వము పరిశ్రామిక శాఖవారి రిజిస్ట్రేషన్ పబ్లికే ఆఫీసునుకు పంపిరి. ఇవల సీర్టిఫైకులును ఆహారాదిపద్ధతులును వారికి సరిపడకపోయినందున నాయకులు సాంతముగా నేర్పకొనకుండనే వెనటిపోయిరి. ఎటులైన నేమి ప్రయత్నము ప్రారంభమైనది. ఇన స్పెక్టరు మాలీనుహమ్మదుల్లాగారు చాల ఆసక్తితో సకలమును తెలుసుకొనెను. చాట్టుయొక్క ఉపయోగము నిపుడే ఆరంభమగుగా గ్రహించగలిగినట్లున్నది. ఈ పారిశ్రామిక శాఖవారు సబర్కూటీ ఖద్దరు కార్యాలయములో నిటులే నిరంతరమును సంబంధమును కలిగియుండి మెనురులోవలెనే హైదరాబాదులోగూడ వ్యాపారపరచిని కట్టుబాటుతో ఖద్దరు పరిశ్రమను వృద్ధిపఱచెదరు గాక. ఇటీవల నే మెనురులో నిమ్న జాతులు చేయించుచున్న ఖద్దరువనిని నివాసు మీర్జా మహమ్మదు యస్సాయియగారు ప్యయముగా పరీక్షించిరి. నివాసు చాల సంతసించెననియు చాల ప్రశంసించెననియు దివానులోగూడ వెల్లిన పూబారిగారు వ్రాసిరి. ఖద్దరు వ్యవసాయదారులకు సహాయకవృత్తిగానుండుట మాత్రమే గాక నిమ్న జాతుల అభివృద్ధికిగూడ సాధకముగ తోడ్పడుచున్నది. నూ. క. గాంధీ ఎంజయిండియా 17-5-28)

విదేశవార్తలు

జమ్మదుపూరు కార్మిక పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 22:—జమ్మదుపూరు కార్మిక పరిస్థితులను గూర్చి ఇటీవల క్రొత్తగా ఏమియు దెలియలేదనియు 1926 డిశంబరులో వెలువడిన టారిఫులోని నివేదికలకు పరిస్థితులు క్లిష్టీకరముగ నేయున్నవని చెప్పిన సెనెని వింటర్జ్ ప్రభుత్వ సకలత్వాలాగారికి ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. క్రింది వివరము ఈ దేశములో గట్టిగ కాంటిభంగకరముగ తాతాకంపెనీవారు పనిచాండ్రనకూలముగ జూచుచున్నారని ఒకరన్నటుల మీకు దెలియజాయనియు అది నిజమనునో సైమన్ కమిషనులో సభ్యులలో ఒకరు అన్నసంగతులు నిజమో అబద్ధమో ఈ దేశములోనే తయారైతలయునువారికి దెలుపవలదాయని సకలత్వాలాగారు సకలత్వాలాగారికిని ఇంకొకరికిని కలిగిన తగాదాలో తాను జోక్యముకలుగజేసికొను యవసరములేదని వింటర్జ్ ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను.

ఇండియా హైకోర్టులబిల్లు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, మే 22:—ఇండియా ప్రభుత్వ అప్పీలకారము బ్యారిస్టరులు, అడ్వోకేటులు, ప్రిజరులు ప్రతిపత్తి పూనుచుగ జేయు ఇండియా హైకోర్టులబిల్లును మొదటిసారి ప్రభుత్వసభ వారామోడించిరి.

అమెరికా యుద్ధబహిష్కరణము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

వాషింగ్టన్, మే 22:—అమెరికా యుద్ధబహిష్కరణమును గూర్చి చర్చించుటకు డొమినియనులకును, ఇండియాకును తత్వము ఆహ్వానము లంపబడునని వాషింగ్టన్ వార్తలు చెబుచున్నవి. కనడా, విరిజిన్యోస్ట్రీలు ప్రభుత్వములకు ఆహ్వానము తిన్నగ వారికి పోవుచున్నది. ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికా, న్యూజిలండు, ఇండియా ప్రభుత్వములకు విదేశాంగకార్యాయము ద్వారా పోవును.

ఆఫ్ రాజదంపతులు

ముస్తఫా కేమాలపాషాగారి విందు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

అ.గోరా, మే 22:—ఆఫ్ రాజదంపతుల గౌరవార్థము ముస్తఫా కేమాలపాషాగారి విందుగనిరి అ.గోరా వార్తలు చెబుచున్నవి. హృదయముగ ఆఫ్ రాజదంపతులను, వార్తలు చెబుచున్నవి. ప్రెసిడెంటును ముట్టాడిరి. ప్రెసిడెంటు తర్ఫీదీని ఆఫ్ రాజదంపతులకు చాలకాలమునండి యున్న ప్రేమిని దెలిపిరి. ఆఫ్ రాజదంపతుల ఇతర దేశముల మధ్య సునిశితముగ నున్నదని, చాల ప్రాముఖ్యముగ నున్నదని దెలిపిరి.

కేమాలపాషాగారి దివ్యముగ సేవను ఆహ్వానముగా గానియాడిరి.

మంచూరియాలో జపాను సేనలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

టోక్యో, మే 21:—టోక్యో వార్త లిట్లు చెబుచున్నవి. మూక్షేను గాపాడుటకు ఉన్న సేనలకు ఇటీవల సింగటినుండి దెయిరినకు బాహ్యున్న సేనలతో సుదయోగించవలెనని మంచూరియాలోనున్న జపాను సేనానికి యుత్తరపుజేసిరి.

పెన్సిల్వేనియాలో బ్రవును విల్లెడగర్ మ్యూత్ గనిలో 46 గురువుపోయిరి. ఇంకను 152 మంది కప్పడిరి, వీరిని పైకి తీయుట కాళలేదన్నమాటే.

ఇండియానుండి పరిశ్రమగురినాసి జెడ్డును జేరినది.

జర్మనీ ఎన్నికలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

బెర్లిన్, మే 22:—రిచిప్టా సభానిర్ణయ విట్టుం జవచ్చును.

సోషలిస్టులు	170
జర్మను సేవకలపక్షము	72
నెంటజ్ పార్టీ	60
జర్మను ప్రజాపక్షము	52
కమ్యూనిస్టులు	51
డిమాక్రాటులు	25
బజేరియా ప్రజాపక్షము	16
ఆర్థికపక్షము	23
ప్రొస్టిట్యుటులు	18

ప్రొస్టిట్యుటుల తప్పక విజయము గాంచెదరటం. వర్తమానం ఓటలకు కుశాహూతు తగినది. 100 మందిని ఆరంభజేసిరి. కొద్దిగనే నిర్ణయించిరి. క్యాన్సెస్ లో ఒకరిని పోడిచిచింపిరి.

టోక్యో యుద్ధగర్భావము

ప్రాణానవ్యములేదు

టోక్యో, మే 21:—టోక్యో యుద్ధగర్భావము 1-80 గంటలకు భూకంపము కలెను. పిదప రిలే నాలుగు గంటలు కంపము సాగెను. పెక్కుమంది భయపడి రాత్రి దుస్తులతోనే ఇండ్లునుండి పారిపోయిరి. అంతగా నవ్యములేదు. ప్రాణానవ్యములేదు.

నూతన శాంతిశక్తము

కెల్లాగుగారికి సర్ ఎ. చాంబర్లెనుగారి

ప్రత్యుత్తరము

రగ్వి, మే 19:—కెల్లాగుగారి యుద్ధబహిష్కరణము నూచలకు చాంబర్లెనుగారి లిట్లు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. యుద్ధము జాతీయవిధానముగాకడ జేసికొనుటకు ఒడంబడికను పూర్తిజేయవలెనని కెల్లాగుగారు దెలిపిన నూచలలు ఈ దేశములో అందరికిని ఉత్సాహమును పుగొల్పుచున్నవి. తమకత్తి పంపనలనంతరకు ప్రభుత్వమువారి విషయమునకు చేయుత నొసగెదరు. కెల్లాగుగారి లేఖను క్రైంచి సభరణము జాగ్రత్తగ చదివిపాడ రాంజికిని అంత వ్యత్యాసము గనించుచు, ఏమెలు 28 తేదీని యునైటెడ్ స్టేట్స్కు పంత్రి చదివిన లేఖను బట్టి ఇది మరింత నిరసజేసింది.

యునైటెడ్ స్టేట్స్కు విధానముయొక్క యుద్ధేశ్యము

ఎట్టివరకులు లేకనే యుద్ధములు బహిష్కరించవలెననియు అప్రకారము ఒడంబడిక జేసికొనవలెననియు యునైటెడ్ స్టేట్స్కు యుద్ధేశ్యము క్రైంచి యభిప్రాయముగూడ ఇటులనే యున్నది. ఆఫ్ రాజదంపతుల వారి సరళిగాగూడ ఆలోచించిరి. యునైటెడ్ స్టేట్స్కు ముషాయిచాల యున్న మొదటి నూత్రమ ప్రకారము ఏ ప్రభుత్వమైనను స్వీయరక్షణమునకు చర్యన దీసికొనటం కఠింతరమును దెలుపదరి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము. అత్యంతమును గానియు కొను పాక్షకుల ఎవరను తొలగించునది గాని కెల్లాగుగారు గూడ తమ యుద్ధసభ్యులను దెలిపిరి. ఈ విషయమై మరేమి యు కలవ నవసరములేదనే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము.

ఎవరైన ఈ ఒడంబడికకు విరోధముగ ప్రతిచిన్ ఆట్టివారి విషయము ఇతరుల నిరభ్యంతరముగ చర్యన దీసికొనటం అవకాశముండవలెను. ఇది వచ్చినచో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు అమెరికా నూచలలు వచ్చినా, మరేసరళిగాగూడ.

ముఖ్యవిషయము.

శాంతిసావనమే బ్రిటిషువారి ప్రధానోద్దేశ్యము. అందుచేతనే జాతీయమితి నూచలను ఇతర ఆమోదింపటం కారణము. కానిచేతనే లోకర్నో ఒడంబడిక బాధ్యతను నిర్వహించుటకు పూనుకొంటిని. ఈ ఏర్పాటు లన్నిటికిని ప్రధానకారణము యుద్ధమును జాతీయవిధానముగ తేకుండజేయుటయే. నేడు అమెరికనులు నూచించిన శాంతిఒడంబడికవలెనే లోకర్నో ఒడంబడికను తేకుటచేసిరి. ఈ రెండింటిని విరోధభావములేవు. లోకర్నో ఒడంబడిక యుద్ధబహిష్కరణమునకు చాలతోడ్పడును. కాన లోకర్నో ఒడంబడికకును, అమెరికానూచలకును సంఘర్షణ ఏర్పడవచ్చును. అట్టితేకుండ ఎవరైన వీటికి విరోధముగ ప్రవర్తించినచో ఆట్టివాడై తక్కినవారు చర్యన దీసికొనటం అధికారముండవలెను. అప్పు డిట్టి సంఘర్షణ గలుగదు.

లోకర్నో, శాంతిసమితి ఒడంబడికలలోయున్న బాధ్యతలను నిర్వహించుటయే బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి ప్రధాన ఉద్దేశ్యము. ఏమెలు 27 తేదీని జేప్పినటుల జర్మను ప్రభుత్వమువారిలో బాటే బ్రిటిషువారిపరిస్థితులు లున్నవి. ఈ రెండు ఒడంబడికలమీద యూరప్రకాంతి ఆధారపడియున్నది అట్టికిరి, వీటికి భంగమునగలగించు ఇతర ఒడంబడికలను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు విస్వకొనరు. అమెరికనులు తలపెట్టు ఒడంబడికలో క్రైంచివారు నూచించిన మరతుండవలెననిదే. దీని కెవరును అభ్యంతరమును దెలుపలేదు. కెల్లాగుగారుగూడ జాతీయమితి ఒడంబడిక, లోకర్నో ఒడంబడికలో నున్న విధులను నిర్వహించుటకు అభ్యంతరమును రానియమిరి.

ఈ ఒడంబడికలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు డొమినియనులు, ఇండియా ప్రభుత్వముతో సమిష్టిగ ఒకేసారి పాల్గొనదరు. అందుచేతనే ఆ ప్రభుత్వములతో రాయ బారములను జరిపి తిని. వారందరూ ఈ విధానమునకు ఒడంబడికకు సమ్మతించిరి దెలుపుటకు సంకల్పమునున్నది. వారుగూడ ఈ ఒడంబడికలో పాల్గొనదను.

బ్రిటిషు పత్రికావ్యాఖ్యలు

శక్తివంతులకే చేతనయినంతరకు తోడ్పడెదమని బ్రిటిషువారు చెప్పినది వారివిధానమును దెలుపుచున్నది. చాంబర్లెనుగారి నూచలలు కెల్లాగుగారి యభిప్రాయమును మరింత స్పష్టముగ నిర్వచించునదాయెను.

జాతీయమితి, లోకర్నో ఒడంబడికల విధానముతో సరిబుచ్చి సంఘర్షణము రాకుండజేయవచ్చునని అబ్బర్వరపత్రిక చెబుచున్నది. క్రైంచి ప్రభుత్వమువారు పోలండు, రుమేనియా, బెల్జియా, జర్మనీలవలెనే జేసికొన్న ఒడంబడికల విషయమై సమరేచనలనియున్నది.

క్రైంచి పత్రికలు

అమెరికాకు శాంతిసావన యధికారము నీయకుండ జేసినగాని ప్రయోజనములేదని గాలోయిక పత్రికాచర్చించుచున్నది. యూరప్ర శాంతిసావనము అమెరికాస్వాధీనములో లేకుండ జేయవలెననుచున్నది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు క్రైంచి అమెరికను నూచలలను సమన్వయంపజేసి పరిష్కరించుటకు సుహృద్భావమును బ్రిటను జూపుచున్నదని పెటిట్ పరిశీక పత్రిక చెబుచున్నది.

హార్టుహరక తాతాకంపెనీ తగాదా

“హార్టుహరక గారిని తొలగించరు”

(బీమసర్వీసు)

లండన్, మే 21:—ఈ రెండు సంవత్సరాలకు సైమన్ గారు హార్టుహరక తగాదాలో జోక్యము కలుగజేసికొన్న ఫలితము దెలియలేదు. ఈ విషయము సామ్యముగ పరిష్కారము గావలెననే సైమన్ గారి యుద్దేశ్యము. ఇండియాకు సైమన్ గారు రాయలుకమిషనుగా రథ్యముగ బయలుదేరినపుడు రీడింగు ప్రభుత్వ మున్నగువారు సైమన్ గారు భారతీయులపట్ల సగౌరవముగ ప్రవర్తించవలెనని బోధించి పంపిరటం. అటులనే భారతీయుల పట్ల గౌరవభావముతో వారి యోగక్షేమముల సరయుచుండెను. సైమన్ బహిష్కరణము పోయినదని బరకా హం ప్రభుని ప్రేరేపణచే ప్రకటించినందున భారతదేశ పత్రికలన్నియు ఒక్కమృదినీ అరసిపెట్టి ఖండించుటకు ప్రారంభించెను. దానివలన సైమన్ గారు తప్పు జేసితిమని విచారమును దెల్పుచు విచారించుచున్నారని దెలియుచున్నది. ఇకముందు ఇటీవలలకు జేతుక భారతీయులపట్ల గౌరవభావముతో ప్రవర్తించుటకే నిశ్చయించుకొనిరటం. బహిష్కరణము విస్తారముగ నున్న సామం దరము శాంతిచిత్తముతో కోపమును జూపకుండ ప్రవర్తించగల్గితిమని సైమన్ గారు గర్వముగ బలుకుచున్నాడు. ఇంత గౌరవభావముతో ప్రవర్తించినను హార్టుహరక గారి ఒక్కతప్పక ఈమంచి అంతయు గంగలో కలిసినదనుచున్నాడు. కయ్యమునకు జీకొను సకల త్యాగాలారేయ న్నారను కోపముతో హార్టుహరక గారిట్లు అవ్యక్తముగ ప్రవర్తించిరి సైమన్ గారి యభిప్రాయము. సకల త్యాగాలూ కష్టాకు కాండవునని ఎవరికి తెలియదనుచున్నాడు. బాల్టిము సైమన్ గార్లకుగాక తన నాయకడను రాంకే మగ్నో నాలుగారి కే సకలమేర్పడు నన్నచో ఇట్లు అనునాయని లివలలు కన్నరేపుటివునభ్యులనుగుచున్నాడు. ప్రజలు తమలో తామేమి యనుకొన్నను సరేగాని హార్టుహరక గారిని కమిషనునుండి తొలగించరనే యజ్ఞకొనుచున్నాడు. రాయలుకమిషనును సమర్థించుటచే తమ ప్రతిష్ఠ అంతయుబోయి త్యాగ మొనర్చితిమనియు అందులకై నా భారతీయుల క్రోధాగ్నికి గురియైనందులకై నా హార్టుహరక గారిని దీసిజేయరాదనియు ఇతరులను అతనిస్థానే నియమించరాదనియు కార్మికపక్షమువారు కోరుచున్నాడు. తాతాకంపెనీవారి కేదో కోపమువచ్చినదని

సిస్టరైన అమెరికన్ ఎవరెడీ యూనిట్ సెల్స్ ను కొనుటచే

**American
EVEREADY**

సఫలీకృతు లగుదురు.

శీతోష్ణమును లన్నింటికి భరించునట్లుగా అమెరికన్ ఎవరెడీ యూనిట్ సెల్స్ ప్రత్యేకవిధమున తయారుకాబడినవి. అవి ప్రకాశముగా వెలుగుటకు, చాలకాలమువరకు వున్నట్లుకు, వేడిమిగాని, శీతలముగాని ఏటిని మార్చుచేయజాలవు. అందువలననే ఉత్తరపుకొననుండి ఈశ్వరుడువరకు, అందరు అమెరికన్

ఎవరెడీ యూనిట్ సెల్స్ నే కోరెదరు.

ప్రతి ఒక్కఁడు అమెరికన్ ఎవరెడీ యూనిట్ సెల్స్ నే కోరుడు. వాస్తవము లన్నింటికి సరిపోవును. అమెరికన్ ఎవరెడీ ప్లాష్ లైట్ల కుపయోగించిన యితర వెలుగులచే పోషదజాలని కాంతిని పొందగలరు.

American

EVEREADY

చాలకాలము వున్నను, ప్రపంచమును చిరకాలమునుండి ప్లాష్ లైట్లు, బాటరీలు తయారు చేయుటయందు ఖ్యాతిగాంచిన అమెరికన్ ఎవరెడీ లేడియో బాటరీలు తయారుచేయువారలచే తయారొనర్పబడెను.

1616

హార్టుహారక గారిని తీసివేయుట పాడిగాదనుచున్నారు. వారిని శాంతిపరుచుట కిట్లు జేయవలసినను లేదనుచున్నారు. హార్టుహారక గారు తమరిని అనలేదనియు సకలత్వాలగారి సుద్దేశి డిగ్గసుకొని అంతటితో ఆవిష్కరణమును వదలిపెట్టవలెననుచున్నారు. కాని సర్ దొరలు తాతగారుగాని ఇంగ్లండులో నున్న భారతీయులుగాని అంత స్వార్థ తాగముతో ప్రవర్తించరు.

హార్టుహారక గారు పెద్దమనిషి తరహాగా తమతమ జెప్పుకొన్నచో విడివిడి పెట్టెదమని అండచుతో భారతీయులను చూచుచున్నారు. లేదా స్వార్థ సాధనమున కెక్కించుటయే నాక ఆతనిని చూడలకమిషనునుండి తొలగించువరకు ఆందోళనము సలబును నే యందునునియు మరింత ఎక్కువగా అనుకొన్న దానికంటె ఎక్కువగా సైమనుకమిషనును బహిష్కరించుటల జేయువరకు ఊరుకొనరనుచున్నారు.

ఈవిషయము స్వల్పమే అయినను, నేకకాలహితమును బట్టి యా, పరిస్థితులనుబట్టియో గొప్ప విషయముగ పరిణమించుచున్నది. మొదటి తరగతి జాతీయ సమస్యగ ఏర్పడినది. బ్రిటిషు భారతీయుల లభ్యతల దృక్పథముచే జూచినను జాతీయ విషయముగ ఏర్పడినది. ఈసందర్భములందే త్వలలోనే గొప్ప ఆందోళనము బయలుదేరుననుచున్నారు.

బానుకగాచీ కాల్పులు

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 21:—బానుకగాచీ కాల్పుల విచారణ గూర్చి వివరములను డెలుఫవలెనని కామన్సువల్ యొక్క ఇంకను సంపూర్ణ వివరములు రాలేదనియు వింటర్ను ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. మేజస్ట్రేటు దత్తుగారి తీర్పును ఉన్న దుక్కట్లుగ ప్రకటించి పార్లమెంటు సభ్యులకు పంచిపెట్టవలెనని సకలత్వాలగారనిరి. బెంగాలు, ఇండియా ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములై ఇండియా కార్యాలయమునా రెండుజాతు చుండుటచే సకలత్వాలగారి సలహాననుసరించుటకు ఏలులేదని వింటర్ను ప్రభువు వసెను. వారి నివేదికముతో బాటే దత్తుగారి తీర్పునుగూడ ఆలోచించువచ్చుననిరి.

హార్టుహారక గారు

తాతాకంపెనీ

(బీము సర్వీసు)

లండన్, మే 21:—సైమనుగారికిని హార్టుహారక గారికి ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు ఇంకను ముగియవలసిన తా నేమియు జెప్పబడుటలేదని వింటర్ను గారు సకలత్వాలగారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

త్తరము నిచ్చిరి. వింటర్ను ప్రభువు ఆకును అందకుండ పోకను పొందకుండ ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను. హార్టుహారక గారు తాతాకంపెనీగూర్చి ఏమి అనలేదని జెప్పగలరా యనియముగ వింటర్ను గారు హార్టుహారక గారిని బలపరుచునలేదు, ఆక్షేపించనలేదు. ఇండియా కార్యాలయమువారును మంత్రివర్గము, సర్ జాక్వెమును రాంకే వస్తూ నాల్గు గారు కలిసీవిషయమై ఆలోచించవలసి యున్నదనుచున్నారు. మన్మోహన్ గారు హార్టుహారక గారికి అనుమానము గా నే యున్నారట. ఈ విషయమై ఆధాపుడి చేయరాదని మన్మోహన్ గారు రనుచున్నారు. ఏవో ఎన్నికోపశ్యాసములందు ఆ నేకములో ఏవో అన్న మాటలు అంతగా పాటించరాదనుచున్నారు. ఈ మాటకంతగా భారతీయులు తప్పు పట్టరాదని మన్మోహన్ గారి యభిప్రాయము. కాని సర్ జాక్వెమునుగారి యభిప్రాయమిది గాదట. బర్మాకొపాడు తీసికొను సభిప్రాయముమీద అంతయ ఆధారపడి యున్నదట. బర్మాకొపాడు ప్రభువుగారు గూడ హార్టుహారకతోనే గూడునట. మన్మోహన్ గారి సమరించునట. సర్ జాక్వెమునుగారి నీవిషయమును విడిచిపెట్టవలెననెదరట.

మెయిమో, మే 19:—టారిఫ్ బోర్డు విచారణలు ముగిసెను. రిపోర్టు ఏరితిగానుండువలెతో యింకముందు ఆలోచించెదరు. జూను 5 వ తేదిన రంగూనుబోయి జూలై 1 వ తేదీలో గారిపాట్ల ప్రభుత్వమువారికి చాళులు చేయబడును.

డా॥ బిసెంటుగారి లేఖలు

పోలీసు వారటకాయంపలేదు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

మదరాసు ప్రభుత్వమునా రీతిని ప్రకటనమును గావించిరి. డా॥ బిసెంటుగారి లేఖతో జోక్యము కలుగజేసికొని మదరాసు ప్రభుత్వమువారు పోలీసువారి ద్వారా తమయుత్తరములను ఆటంకపరచుచున్నారని న్యాయాధికారుల డా॥ బిసెంటుగారు వ్రాసినవ్రాతలను ప్రభుత్వమువారు గమనించి ఈవిషయమును విచారములతో తనకుగల యాధారములను తెలియజేయవలెనని బిసెంటుగారిని ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు. ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శిగారి జవాబును బిసెంటుగారి జవాబు ఇందు చేర్చబడినవి.

2. డా॥ బిసెంటుగారి రీతి దివ గల వాదనల గతే నికొనిట్లు కన్పట్టుచున్నది. 1. ఒక మామూలీజు పెద్దమనిషి తనకుబంస చెక్క (కేసీ రహితమై ఉ) అడలేదనట 2. బిసెంటుగారు 7 తి ఫిబ్రవరినా సమున శిల్పినిండి వ్రాసినయుత్తరములు అడయాగనందు సకాలమున చేరక బోవుట 3. ఈసితిలో డా॥ బిసెంటుగారు న్యాయాధికారుల వ్రాతలలో తమలేఖలతో పోలీసువారు జోక్యము కలుగజేసికొని మదరాసు నిగారోడమున కెట్టి యాధారమును ప్రభుత్వము గాకి గానరాలేదనిగాన నీ విషయమై న్యాయాధికారులకు నారు బూనుకొనరు.

ప్రధాన కార్యదర్శి బిసెంటుగారికి వ్రాసినజవాబు
ఉదకమండలము, మే 8:—మే 6 తారీఖున పోలీసులతో గాని చెక్కులతో గాని పోలీసువారు జోక్యము కలుగజేసికొనదున్నారను సంకతులకొని ప్రభుత్వమువారి కేసుయొద్దెరుచు. మీకు ప్రతిపక్షమును గుంచి నిజమైన విచారములను ప్రభుత్వమువారి కెరిగించినచో వారు తగిన విచారణ సల్పుటకు సరిగ్గనుగ నున్నారు.

డా॥ బిసెంటుగారి జవాబు

మదరాసు, మే 15:— ఈనెల 24 తేదీ ఉదయమున వెలువడిన న్యాయాధికారి యావత్రికయందు ప్రచురింపబడిన విషయములు ఈవిధముగా నున్నవి. ఒక మామూలీజుయొక్క పెద్దమనిషి నాకార్యదర్శికి వ్రాసినయొక యొక్క ఒక చెక్కునుపంపెను. (ఈ చెక్కు రాజకీయ సంబంధ మైనదికాదు, ముఖ్యముగా పోలీసుల సహాయమునకు వినియోగింపబడినది.) అచెద్దమనిషి మరనాడునచ్చి చెక్కుల దినదాయని ప్రశ్నించెను. లేదనిజవాబు యొసగబడిన వెంటనే ఆరెడు బ్యాంకుకు వెళ్లి ఆచెక్కు నాటించుటచేసెను. ఆతరువాత ప్రభుత్వ ఆంధ్రకేసులపట్టిక.

2. ఆక్టింగు లామెంబరు కేంబెలుగారికి నామమాఫణమును తెలిపిరి. అతడు పోలీసు కార్యము మాడ మాడలేదని నామ తెలియదు కాని యిందు ఖాన్ బహదూర్ ఉస్మాన్ సాహెబ్ గారి రహదళమున నామ పిదప తెలిసినది.

3. న్యాయాధికారి వారపత్రికకు శేను దీర్చిలోలి రామారావు ఐ. సి. ఎస్. గారి గృహమున బసచేసి గల ఫిబ్రవరినా సమున మదరాసునకొనిన న్యాయములను పరిశీలిస్తే యొత్తరములను ఆటంకపరచబడినవి. రామారావుగారి నాఖరు వాని తెల్ల తపాలాఫీసునందు వేయబడినది. నేడు వారమునకొక వ్యాసమును నానియను ప్రకారము న్యాయాధికారి యావత్రికకు పంపుట జరుగుచుండెడిది.

4. 'కాలిమా, యుద్ధము, అనునామము ఫిబ్రవరి 23 తేదీ మధ్యాహ్నము అడయాగం దొంగబడినది. ఇతర ఉత్తరములు (బిసెంటుగారి వ్రాసినవి కావు.) ఆరెడు ఉదయము 10 గంటలకే అందజేయబడినది. ఉత్తరదేశమునండియుత్తరము లందజేయబడుటకు ఉదయమున 10 గంటలపొలా తప్ప వేరొకటిలేదు.

5. అట్లు ఆలస్యముగ నందజేయబడుటకు యీ ఒక్క వ్యాసమే కాదు.

దంత చూరము

జులై 1-కి హా. 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ దంతచూరములతో పండ్లతోముటలను చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లునుండి రక్తము పోయియుండును. నోటయల్లంధము తేకయుండును. పండ్లు ముఖములపై తెల్లగా నుండును.

అమృతాంశునం దిహ, బాంబాయి - మదరాసు.

మద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో యిన్ కార్పొరేటు కాబడినది)

నోటీసు

1928 సం. జూన్ 1 వ తేదీనండి, యీ దిగువవహరించబడిన రైలుబండి మద్రాసు, రాయపురం, బీచ్ మధ్య, రద్దుకాబడును.

నెం. 111	స్వాతంత్ర్య మద్రాసు నండి బయలుదేరుట	సగటు 1-12	రాయపురం చేరుట	1-38
10	రాయపురం నండి బయలుదేరుట	2-0	మద్రాసు చేరుట	2-18
116	రాయపురం నండి బయలుదేరుట	3-46	మద్రాసు బీచ్ చేరుట	3-52
117	మద్రాసు బీచ్	3-59	రాయపురం చేరుట	4-8

బెజవాడ

(స్వర్ణీయవిలేజిరి)

ఆంధ్ర కర్మాగారము కేసు

మే 19:—ఈ కేసులో నడిపల్లి శ్రీనివాసరావు గారు కర్మాగారము బెజవాడ జాయంటు మేజిస్ట్రేటువారు నిర్దేశించుచు ఇచ్చిన ఉత్తరములకు సారాంశమును క్లుప్తముగ బొందుపరచుచున్నాడను ప్రాక్ట్యూవర్ కథ యేమనగా:—

“ఆంధ్ర కర్మాగారము కంపెనీ ఆప్ట ప్రకారం రిజిస్ట్రే చేయబడిన కంపెనీ కాక మొట్టి ముద్దాయుల నడిపల్లి న రిజిస్ట్రేరావుగారు మే 19న డైరెక్టరు, కోర్టుగారి, రెండో ముద్దాయి యం. జి. రాజాగారు నెల 1 కి 75 వాళ్లన తీరముతో పశ్చిమ కన్పల్లింగు ఇ జనరు. ముడో ముద్దాయి గు నస్తా. ఫిర్యాది కంపెనీలో నొక వాటదారుడు. కంపెనీ స్వయం హాంసులను నడుపుటలో ఒకటి రెండు ముద్దాయిలు లాలో చీలయి కంపెనీసొమ్ముకు హాంబిరిని ఫిర్యాదు చేయబడినది. పాతకర్మపొలాలు ను 425 లకు పాత 'వో' ను 150 లకు ముద్రానలో బెజవాడ కంపెనీవారివద్ద కొని కంపెనీతెక్కులలో వాటిని 2440 పై చీలరకుకొని ఆ మొద్యుగావచ్చిన సొమ్మును ఒకటి రెండు ముద్దాయిలు హరించివారు. 'తే' నా నబడినట్లు కర్మాగారం తెక్కులలో నడచారించబడలేదు -వెను దహరించబడిన రెండు వస్తువులు ఎవరో కులశేఖరం అనే మనిషి వద్ద కొన్నట్లుగా వాచుకునునాడు. ఈ కులశేఖర అనే మనిషి తే నేలేడు గుంటూరు మ్యూనిసిపాలిటీకి ఆవుసము కేసిదే, 'తే' నడచుకొని ఒకటి రెండు ముద్దాయిలు లాలో చివడి 'తే' నరు 725 లకు అటకట్టివారు. ఈ సొమ్మును ఒకటి రెండు ముద్దాయిలు హరించివారు.

ముడో ముద్దాయికి యీసంగతులు యేమియు తెలిపి యుండినట్లుగా సాత్వ మేమియు లేదు. కాబట్టి యీ ముద్దాయి కర్మాగారమున వదిలివేయడమైనది.

ఒకటో ముద్దాయి వత్తు వాదన యేమనగా:—ఒకటో ముద్దాయి రెండో ముద్దాయిలో లాలో చి అయినట్లు ప్రత్యక్ష సాత్వ మేమియు లేదు. కేసులో నితరసాత్వమునబట్టి లాలో చి అయినట్లుగా యీ హాంబిరి యేమియుండని ప్రాక్ట్యూవర్ కథా రంటాడు. గుంటూరు మునిసిపాలిటీకి అప్పుబడిన 'తే' న గూర్చి డిక్ ప్రాక్ట్యూటరు ముద్దాచించినలేదని ఒకటో ముద్దాయి తావున వాదించబడినది.

ఒకటో ముద్దాయికి విరోధులయిన నవాబ్ కుమార్ సేక్ వింజయూరి గంగాచారి, నడింగల్ల సీతారామయ్య, యస్. శే. న. గిరావుగార్లయొక్కయు, 14వ ప్రాక్ట్యూవర్ కథయొక్కయు, ఇ. కా. యితర అయొక్క పాపమైన యీ ఫిర్యాది తీవ్రకరా బడినది. 1922యందీ గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ కేరే మేకాగానున్న ఒకటో ముద్దాయికిన్ని, వీరికిన్ని విరోధమున్నట్లుగా కావలసి నంత రికార్డు దాఖలు చేయబడినది. ఫిర్యాదిగూడా ప్రెజిడెంట్ లకులననే తనకు ఫిర్యాదులోని సంగతులు తెలిసినట్లుగా సాత్వ విచ్చినాడు. ఫిర్యాదిపిటివర్ వ్రాయబడినప్పుడుగూడా వై వారు డిగ్గరేవుండిరిని ఫిర్యాదిచెప్పినాడు. వీరికి ఒకటో ముద్దాయివైన విరోధమున్నట్లు ఫిర్యాదికి దరిమిలా తెలిసినది. కరాక్తిగాము రికార్డులను పరిశీలించుసమయమున గుంటూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారివద్ద నడింగల్ల సీతారామయ్య, వింజయూరి రంగాచారిగార్లు ఫిర్యాదియొక్క నకిలీకు సాక్షు మొనర్చినారు.

“ప్రీవీకాన్సిలు తీర్పును ఒకటో ముద్దాయితరపున వాదనలో నడచారించినారు. కంపెనీ మేనేజరు చెప్పినదానిని ఒకటి కంపెనీ డైరెక్టరు యే దే నా పనిచేస్తే అందులనునచ్చే నట్లుకునకు డైరెక్టరుకు జవాబుదారి లేదు. డైరెక్టరు ఆశీర్వాద కంపెనీకి నష్టము వస్తే దా నికూడా డైరెక్టరుకు బాధ్యతలేదు.”

“గుంటూరు మ్యూనిసిపాలిటీకి అప్పుబడిన 'తే' నం దక్కమున ఒకటి రెండు ముద్దాయిలు లాలో చివడితదని నే నప్రకటించుచున్నాను.”

“ఫిర్యాదిపక్షమున వచ్చిన రి. 14 సాక్షులు ఒకటో ముద్దాయిలో విరోధముగూడని ఒప్పుకున్నాను. దాఖలే చేసు బడిన రికార్డులను వింజయూరి గంగాచారి వక్తరాలు ఒకటో ముద్దాయివారి ఈ కేసును తెచ్చుటకు కారణమూ తులని సప్తపదుచున్నది.”

“ఒకటో ముద్దాయి వోషియని నెవమ్యూకోర్టుకు పంపుటకు తగినకారణము నందున ఒకటో ముద్దాయిని విడుదల చేయుచున్నాను.”

“రెండో ముద్దాయి తాను స్వంతముగ వై నస్తువులును కొని మాత్రం బేమున కమ్మినట్లు వాదించినాడు. అచేసత్వమేలే కంపెనీ తెక్కులలో రైలు ఖర్చులు ఎక్కువలయి యేల ఖర్చు (వాయవలెనో) దురూహ్యముగ నున్నది. కులశేఖరం అనే మనిషి ఎవరివాడో చెప్పదు. నాతో విరోధపడి శత్రువులలో చేరి వాడటాడు. బిల్లులపైన రెండో ముద్దాయి దస్కరుచేసి రిశీరులపై 'కులశేఖరం' దస్కరుచేట్టించినాడు. ఈ దస్కరులు ఫోర్వర్డరియూ, సొమ్ముకు హరించుటకై ఈ ఫోర్వర్డరికాత ములను నిజమైనవాటిగ చెలూకునే చేసెననిగూ నమ్ముచున్నాను. కాబట్టి రెండో ముద్దాయి కృష్ణాజిల్లా నెవమ్యూకోర్టుకు విచారణ నిమిత్తము పంపుచున్నాను.”

ఆపార్యగారి క్రొత్త రాజకీయ పక్షము

తగుయేర్పాటులు చేయ నాయకుల సందర్శించుట (ప్రత్యేక విలేజిరి)

ఉదకమండలము, మే 22:—ఎం. కె. ఆపార్యగారు భారతకాపనసభ్యులు చెన్నరాయ్ పులోని రాజకీయ వాయకు లందరిని సందర్శించుచున్నాడు. జాతీయసంయుక్త సమితి అను పేర (నేషనలు యూనియన్ టెమల్స్) ఒక క్రొత్త పక్షమును స్థాపింపనున్నాడు. ఇంగ్లీషులో రాజకీయ పక్షము లన్నింటిని నిప్పులాడిలవారిని పహ్ దోక నుతేయటకును ఇంగ్లీషులో స్వ రాజ్యముకోరు వారందరి కహ్ కుమతోను వనిజేయటకు ఈ పక్ష ముద్దేశపబడినది. భారతీయలందరయందు సోదరభావము. పంపించి దేశసేవను పురిగొల్పుట; స్వదేశీ ప్రచారము, పత్రిక రాధ్యతా యుత ప్రభుత్వ సంస్థాపనకై జేతులలో వివిధపక్ష కుల సహకారమును బడయుట యీ పక్షముయొక్క ప్రస్తుత: 12 స్వము. ఈ పక్షమునకు ప్రస్తుతమున్న యితర సంస్థలకు పోటీలేదు. అన్ని పక్షములలో వారు యిరు చేరవచ్చు.

సైమును విద్యోపసంఘము
ఇంగ్లీషు విద్యాభివృద్ధినిగూర్చి సైమును సంఘమువారికి జేసినపన్న సమాచారమును చేరార్చుచున్న ప్రత్యేకోవ్యోగి ఆర్. ఎం. స్టాంథం గారిని సైమును సంఘమునకు విద్యార్థివయలందు సహాయము చేయ నియమింపబడిన ఉపసంఘము కార్యదర్శిగానుండురని తెలియచున్నది.

సుప్రసిద్ధనాటకములు

(బి. లక్ష్మీకాంతకవి)	4718
సత్యహరిశ్చంద్రియము	1-0-0
సాత్రాజిత్రియము (కృంగారరసము)	0-12-0
చిత్రమాధవనాటకము (comedy of errors)	0-8-0
హాస్యరసప్రధానము (దంట నుబ్బానాధాని)	
విజయనాటకము (శ్రీశంకరాచార్యులు)	1-0-0
సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు అర్ధ భాగవత్తు విశేషాంత	
మలతో	0-1-6
శ్రీకృష్ణకథకము (సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు)	0-1-6
భీష్మవింద్యోకములు (సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు) పద్యములతో	0-1-0
శ్రీలక్ష్మీనృసింహస్తోత్రము	0-1-0
విక్టోరియాడిపో, మైలాపూరు, మద్రాసు.	

సకలాంధ్ర కవిసమ్మేళనము

(స్వకీయవిలేఖరి)

భిమునిపట్టణము, మే.16:— రెండవదినము ఉదయము 7-80 గంటలకు తిరిగి ఉత్సవమునకు శ్రీ పర్లాకిమిడి మహారాజు గారి రథస్థూత వహించిరి. పిదప శ్రీ నడకుడుటి వీరరాజుకవి గారి అధ్యక్షతక్రింద సకలాంధ్ర కవిసమ్మేళనము రెండవదిన కార్యక్రమ మారంభమైనది. ముందుగ ఉత్సవమంతటికిని అధ్యక్షతవహించి శ్రీ మహారాజుగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసము వాంగ్మయన పఠించిరి. తరువాత పలువురు కవులు తమతమ రచనలు పఠయించు పఠించిరి. పిమ్మట సకలాంధ్ర కవిసమ్మేళన కార్యక్రమమును సరిగ నెరవేర్చుటకు, కవీసము విత్సరమునకు రెండుసార్లు ఈ సమ్మేళన మాంధ్ర దేశమున జరిగిండుటకును, సరియగు కార్యప్రణాళిక నేర్పరచుటకును శ్రీయుతులు బుర్రా శేషగిరిరావుగారు, నడకుడుటి వీరరాజుగారు (అధ్యక్షులు) పంచాగ్నుల ఆదిశారాయణశాస్త్రిగారు, గిడుగు సీతావతిగారు పురిపండా అప్పలస్వామిగారు, (కార్యదర్శి) అయ్యదేవర కాశే శ్వరరావుగారు, వత్సనాయి నీలాద్రిరాజుగారు, నరసింహరాజు గురువుగారు, వేంకటపార్వతీశ్వర కవులుగార్లును ఒకసాయిసంఘముగ నియమించడమైనదని శ్రీ బు. శేషగిరిరావుగారు పాదించిరి. దానిని శ్రీ పురిపండా అప్పలస్వామిగారు బలపరచిన పిమ్మట శేషగిరిమంగళీకరింపబడినది. తరువాత సకలాంధ్ర కవిసమ్మేళనము పత్రమున శ్రీ శ్రీ శ్రీ పర్లా కిమిడి మహారాజుగారికి 'సాహితీ వల్లభ' అనుబిరుద మొసగ

శ్రీమతి డా॥ వీరశింగి చిన్నప్పగారు ఎం.బి.,బి.ఎస్.

సింహాశీర్వాదమునందు శిశుసంరక్షణ ఆరోగ్యశాఖయందు డా॥లకు శిక్షణయొసంగుటకై ప్రత్యేకోద్యోగిగ నియమింపబడిరి. ఈమె 9 ఏండ్లనుండి మదరాసు కార్పొరేషనునందు శిశుసంరక్షణశాఖ సూపరెంటెండ్ సుండెను. ఈమెనేమను ప్రశంసించు ప్రభుత్వమువారు కెయిజరీహిందు మెడలు ఒసంగియుండిరి. గొప్పవక్త్రీ, వ్యాసరచయిత్రయు. (ప్రె. ఫో. థి)

బడినది. దీనిని శ్రీ పంచాగ్నుల ఆదిశారాయణ శాస్త్రిగారు పాదించగా శ్రీయుతులు నడకుడుటి వీరరాజు, భోగరాజు నారాయణమూర్తి, పురిపండా అప్పలస్వామి, బుర్రా శేషగిరి రావుగారు బలపరచిరి. అంత మహారాజుగారిని ప్రశంసించు శ్రీ వేంకటపార్వతీశ్వర కవులలో నొకరు పార్వతీశముగారు చక్కని పద్యములరచించి చదివి పసుర్పించిరి. పిమ్మట జయజయధ్వానములతో సభ ముగిసెను.

వివాహవయోనిర్ణయ సభ

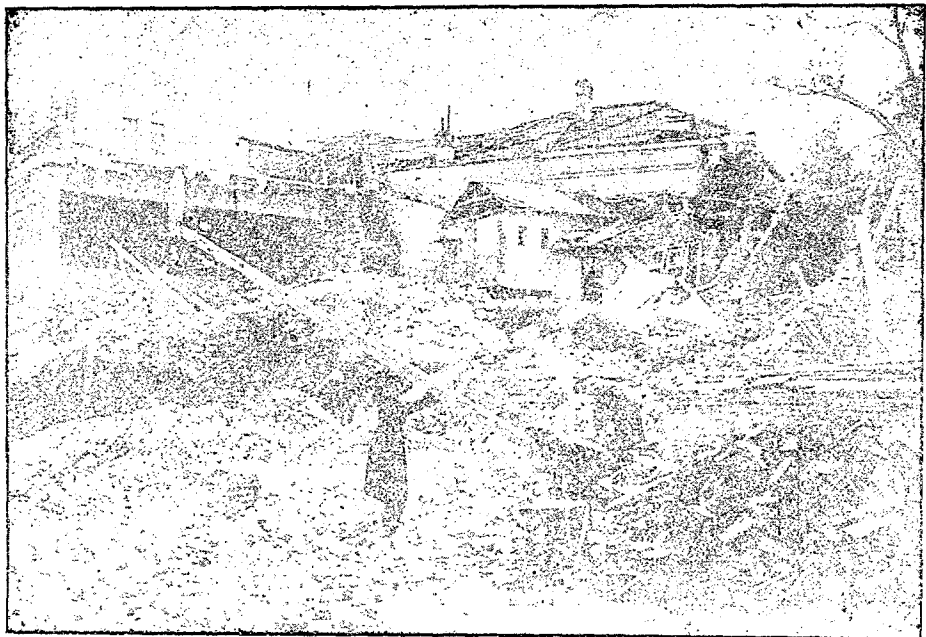
మధ్యాహ్నము మరల 4-30 గంటలకు వివాహ వయోనిర్ణయసభ సమావేశమయ్యెను. శ్రీ రాజావారి రథస్థూత వహించిరి. శ్రీ మహామహాపాధ్యాయ తాతా నుబ్బరాయ శాస్త్రిగారు రజస్వలాలంతర వివాహమే శాస్త్ర సమ్మతమును నిరూపణ గావించుచు గంభీరముగ ప్రసంగించిరి. తరువాత బంకుపల్లి మల్లయ్య శాస్త్రిగారు నల్లే రజస్వలాలంతర వివాహమును బలపరచుచు పెక్కు ప్రమాణముల చూపుచు సుపస్థాపించిరి. పర్లాకిమిడిరాజాసాన పండితులొకరుకూడ సుత్రమున ప్రసంగించిరి. సభ రాత్రి 7-80 లకు ముగిసినది.

రాత్రి శ్రీ రాజావారియెడుట నటశిఖామణి బిరుదాంకితులగు శ్రీ మారేమండ నరసింహమూర్తిగారు దుర్యోధనపాత్రను ఖేలన మొనరించిరి.

విన్ స్తను చర్చిలు గారు

బ్రిటిషుప్రభుత్వ కోశాధికారి పార్లమెంటులో ఆయవ్యయవట్టిక దాఖలుజేయుటకు బోవుచున్న పుదు ప్రజ లెంతయో ఉత్సాహ మగుచుచిరి. చర్చిలుగారికుమార్తె వారి వెంబడి నడచుచున్నది. (సెంట్రలు న్యూసు)

బల్లెరియాయందు భూకంపమువలన చాలనష్టము కలిగెను. ఫిలిప్పీనాలిసు నగరమునందలి

దృశ్యము

(సెంట్రలు న్యూసు)

17-వ తేదీ:— ఉదయము మరల సకలాంధ్ర కవి సమ్మేళనము జరిగినది. ప్రధమమున సభకు రాజాలకతమ సానుభూతి చెలువును శ్రీయుతులు రాజా విక్రమదేవువర్మగారు కార్యజానందభారతీ స్వామిలవారు, చిర్రాపూరి కామేశ్వరరావుగారు ఎమ్. ఏ. శతావధాని దోహదంకంపాస్వామిగుప్తగారు, శ్రీ శివశంకర శాస్త్రిగారు, (సాహితీసమితి సభాపతి) ఉమర్ అలీమగారు, కంచెర్ల వేంకట హనుమయ్యగారు, మా.శ్రీకృష్ణమూర్తిగారు, దుర్గమమాంజి సీతారామశర్మగారు, కవికొండల వేంకటరావుగారు బి. ఏ. మొదలయిన పెక్కురచనాసిన జాబులను కార్యదర్శియగు పురిపండా అప్పలస్వామిగారు చదివిరి. పిమ్మట శ్రీ రావు సాహెబు గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు వ్యావహారిక భావ సనువదించుటకు విషయమునగుర్చి తమ సహజవాగ్ధోషిని ఉపన్యసించిరి. అరవిందేశ్వరాంతమువాడగు చిన్నయనూరి గారి వ్యాకరణము శబ్దరత్నాకరము సుమాన రెండువేల దోషములతోనిండియున్నదనియు, దాని ననుసరించుట తప్పనియు సప్రమాణముగ వ్యక్తపరచిరి. చిన్నయనూరి వెనుక నొకడును నిర్దిష్టమును గ్రాంథికభాషకు వ్రాసియుండలేదనియు, సమ గ్రాంధికేశము పట్టివాడొక్కరుండైన కలడేని శేష నాతీవిత శేషము నాతని కొలిచెదననియు పల్కిరి. అధునికులూ గ్రాంధికము రచించియున్న పెక్కుర గ్రంథములనుండి పలు దోషములను నిరూపించిరి. సభ 12 గంటలకు ముగిసెను. సభాంతమున శ్రీ నడకుడుటి వీరరాజుగారు లేచి రామమూర్తిగారి వాదము యుక్తాయుక్తముగను, సత్యపూరితమునై యున్నదనియు, వీరి వాదమున శేనాదుకు నాకు భిన్నాభిప్రాయము లేదు. కాని బాల్యమునుండి నా కభ్యాసము లేనందున శేష గ్రాంధికాంధ్రమును రచించుచున్నాననియు, కమేషి వ్యావహారికమే ప్రచారమునకు వచ్చుననియు తెలిపిరి.

మధ్యాహ్నము శ్రీ రాజావారి విడిదియందు సమావేశ ముజరిగినది. కవిసమ్మేళనమున తమరచనల చదివి వినిపించిన వారిలో "కవిభూషణ" బిరుదమునకు తగినవారు లేనందున మొదటితరగతి ప్రశంసాపత్రములను మాత్రము శ్రీయుత గంజి సోమయాజులు, నిర్మాణ ఎం. ఏ. గారికిని, శ్రీ మంగిపూడి రామచంద్రశాస్త్రి భావకవిగారికిని, పాన్నాడ కృష్ణమూర్తి గారికిని, ఒసగబడినవి. శ్రీయుత కొండపల్లి జగన్నాథదాసు గారికి "దేశికవిభూషణ" బిరుదుపట్ట మొసగబడినది. మరికొందరి వీణాగానము మొదలగు వానిని ప్రదర్శించినవారికి (వర్ణాభిమిది రాజాసానులు) ప్రశంసాపత్రము లొసగబడినవి. పిదప ఛాయాపటము తీయబడినది. నాటితో కవిసమ్మేళనము ముగిసినది.

వకటన

ఎలమర్రు అండు అంబరపేట ఎన్టీబియూ తాబాకు అంబర పేట గ్రామంలోని 178-85 శెంట్లు డెల్టాపల్లం, ఆప్టాండు పల్లం పాటిస్తలములు వగైరాలు పోలవరలో పున్న నూతన తాబాకు అంబరపేట తాబాక ఆఫీసులో యీ నెల 26 తేదీ లగాయితు 27 వ తేదీ వరకూ భద్రులుగా నజరానా మా ఎన్టీబి డివాన్ గారి వల్ల వేలం జరిగిందను.

భూముల తల్పీలున్న వేలపువరతులున్న అంబరపేట తాబాక ఆఫీసులో తెల్పుకో వచ్చును. 4815 మకాం నూజివీడు, } రాజా శోభనాద్రి అప్పారావు 11-5-28. } బహద్దరు జమీందారుగారు.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ మేనెల 22 వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు

కుసుమ తెనాలివి ,, ప 42 కలవి రు	12 12 0	14 8 0
నెల్లూరివి ,, డిటో	14 4 0	15 0 0
ధిల్లి ,, డిటో	15 0 0	17 0 0
రాగులు త. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
శవ్వలు ,,	18 0 0	22 0 0

2. ధాన్యమువస్తువులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	15 0 0	16 0 0
పెసగలు ,, డిటో	12 4 0	14 0 0
పెసలు ,, డిటో	14 0 0	16 8 0
మినుములు ,, డిటో	14 0 0	17 0 0
పొడిలములు ,, ర 195	11 0 0	11 8 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	145 0 0	150 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	21 0 0
మిషన్ వేరునెనగవప్పు బా 1-కి	50 0 0	52 0 0
చేతితోకొట్టిన ,,	48 0 0	46 0 0
వేరునెనగనూనెగ బా 1-కి రు 111-0 మిషన్ నూనె 107		
ఆముదము బా 1-కి	104 0 0	106 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	88 0 0	90 0 0
కూరకసుపు ,,	80 0 0	70 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	91 0 0	98 0 0
దనియాలు ,, బా 1-కి	91 0 0	98 0 0
గుంటూరుపాతకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి రు 40,45		
కాళహస్తపాతకట్టు ,,	50,55	
దెల్లము బా 1-కి	28 0 0	50 0 0
అస్కాచక్కర బస్తా 1-కి	80 8 0	80 12 0
చింతమందు బా 1-కి	28 0 0	60 0 0

5. ఇనుము

పట్టాకం బా 1-కి	29 0 0	31 0 0
చదరం ,,	28 0 0	29 0 0
రవుండు ,,	28 0 0	29 0 0

6. నూలు

నెం 20 తెన్ని సింహం యాటి	రు	7 8 0
నెం 6 ,, కట్టారి		4 9 0
నెం 24 ,, లాకి		6 0 0
నెం 20½ రెట్టెప్రైలు		7 2 0
నెం 40 జమ్మరు 10 పా		11 0 0
నెం 44 సాండ్		5 10 0
నెం 40 రాణి		9 8 0
నెం 4 తెన్నిమసీదు		4 8 0

7. దూది

బోండాపెట్టు బాదవ 1-కి	రు	391 0 0
-----------------------	----	---------

8. లోహములు

వండి 100 కులం 1-కి	రు	63 12 0
బంగారు కులము 1-కి		21 0 0
పవన 1-కి		18 9 6
ఇత్తడి బా 1-కి		230 0 0
రాగి బా 1-కి		270 0 0

రంగులు

అలిమేలు స్వీట్లరులాండు అలిజరయిన్ సింహం		
పీపా 1-గ్రీండ్ 20 కి రు	6 0 0	
,, నీలిరవ 1 రతి	1 12 0	
,, 14 రతులు	1 11 6	
,, 28 రతులు	1 11 0	
,, 56 రతులు	1 10 6	
,, 1 అండర	1 10 0	
జీర్కలు పాన్సుస్కాల్ తల్ అనగా (టర్కి రెడ్డు)	3 8 0	
కాంగో 8 బి	1 0 6	
పవర 4 బి	2 2 0	

జాబ్బులు

వెద్దాపురం తాలూకా బోర్డు

19 తేదిని జరిగిన గొల్లపూలు ఫిర్కా యెన్నికలో రావట్రి కాపురములు శ్రీ సాగిరాజు ముబ్బరాజుగారు అధిక వోట్లచే గెలుపొందిరి.

కామవరపుకోట

శ్రీయత ఘంటా లింగయ్యగారున్న శ్రీరాజా కంది మళ్ల వెంకటానంద హనుమంతరావుగారున్న ఏలూరు తాలూకా బోర్డు మొదట్లగా ఎన్నుకొనబడిన సందర్భమున వారి ఉభయలకు కామవరపుకోట పురవాసులు ది 16-5-28 బుధవారం రోజున శ్రీరాజా కందిమళ్ల కొండలరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద సభిజరిపి టీపార్టీ వింపొసగి తమకృతజ్ఞతను సంతోషమును వెల్లడించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

తణుకు తాలూకాబోర్డు మీటింగు

ఈ నెల 29 వ తేదిని పెనుగొండలో ఉదయము 8 గంటలకు ప్రెసిడెంటు ఎన్నికయిన ఉదయము 9.30 గంటలకు వై.వె.వె.సి.డెంటు ఎన్నికయిన సాయంకాలము 4 గంటలకు జిల్లాబోర్డుమొదట్ల ఎన్నికయిన జరుగును. పెనుగొండ ప్రెసిడెంటు జవ్వాది లక్ష్మయ్యగారు మొదట్లందరికి భోజనవసతి ఏర్పాటుచేసి అహ్వానములను పంపియించిరి. శ్రీ మళ్లపూడి తిమ్మరాజుగారు (జమీందారు) ఏకగ్రీవముగ ఎన్నుకొనబడు నటుల కనబడుచున్నది.

శ్రీరామాలయప్రతిష్ఠాతరుణివాయ

వైశాఖ శుద్ధ ౧౩ లు బుధవారము మారతణివాయ గ్రామములలో శ్రీ సీతలక్ష్మణ హనుమత్ ప్రతిష్ఠాదండరామ స్వామివారి నూతనప్రతిష్ఠా బ్రహ్మోత్సవాదులు జయప్రదముగ జరిగినది. మాగ్రామములో నొకభక్తులగు అడిపాల మహాలక్ష్మమ్మగారు స్వామివారి కైంకర్యులకు వాల్చు యకరముల భూమిని పంపెను. ఇంకను కొండులు భక్తులు భూదానముల నొసంగిరి. ప్రతిష్ఠాదికార్యములను జగద్విఖ్యాతి అన్నదాన తత్వములను శ్రీ వత్సేటి వెంకటప్పయ్యగారును, యశోధిస్తాప నాదికార్యములను "మహామంత్రసిద్ధి" మంత్రాధికరణవర్తి, మంత్ర సింహాద్వైతక బిరుదాంకితులగు మ-రా-రా-శ్రీ ప్రాఫెసర్ అంజన్ యం. ఇ. గారును జయ: పదముగా నెరవేర్చిరి. ప్రాఫెసర్ గారు మంత్రకాస్త్రమునుగుడించి విఫలముగా చేసి తెలుగున ఉపయోగించిరి.

ధూళిపాళ్లు సుబ్బరామయ్య, తరుణివాయ.

5 వ ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్ర మహాజనసభ

వాలస ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్ర మహాజనసభ 1924 సం వత్సరములో గుడివాడలో జరిగినది. తరువాత అట్టి సభ లేమియు జరిగియుండలేదు. లోకలుబోధలలోను ప్రభుత్వములోను అనేకసూక్తులు జరగనుండుటయే గాక మాసంఘస్థితియును, అనేకవిషయములలో సంస్కరణముకొండి అభివృద్ధినిపొందవలసియున్నది. అసంగతులన్నియు చర్చించి తీర్మానించుటయు నూర్పు, ఆవిధానములు ఆచరణలోనికి తీసికొనివచ్చుటకు కార్యక్రమము నిర్ణయించుటయున్నా, అత్యవసరము. అందుకుగాను ఐదవ ఆంధ్రదేశ ఆదిమాంధ్ర మహాజనసభ గుంటూరులో 1928 సం॥ జూన్ 8 వవారము ఆఖరున ఆంధ్రరాష్ట్ర సహకారసభ ఆంధ్రదేశ గోరతులసభ, ఆంధ్రదేశ రైలు ప్రయాణికుల సభ, ఆంధ్రదేశ సాంఘికసేవక సభ మొదలగు ఇతర ఆంధ్రదేశసభలతో పాటు జరపవలెనని పెద్దల యభిప్రాయము. ఇందుకు మన గుంటూరుజిల్లాలో నున్న ఆదిమాంధ్రప్రముఖులు ఆందరుమచేరి పన్నాసంఘముగా యేర్పడవలెను. ఈపన్నాసంఘము నిర్మించుటకుగాను 1928 సంవత్సరం మేనెల 26 వ తేదిని పగలు 2 గంటలనుంచి గుంటూరులో జూట్ మిల్లు వద్దనున్న శ్రీ కృష్ణాశ్రమమునందు సమావేశము జరుగును.

నూతక్కి వెంకటేశ్వర్లు.
బద్దెల కోటాదాసు.
మంగళగిరి చినసుబ్బదాసు.
బుల్ల హనుమయ్య

తిరువతి

(స్వకీయవిలేఖరి)

5 గురు కత్తితో పాడువబడుట.

మే 20:—గొల్లకన్నయ్య అనుఅతడుచిత్తూరుసమీపముననుండు ఒక గ్రామవాసముడు. ఇతను పెనుగొండలో విదేశీగుడ్డల అమ్మచిల్ల రదుకాదారు. ఇతనుతిరువతిలో ఒక స్త్రీని పెండ్లియాడెను. ఇతను 18-5-28 తేదిరాత్రి ముమారు 9-10 ఘంటలప్పుడు మొదట భార్యను కత్తితో పాడువగా ఆవిడ గడలిడలు కలుగచేసినందునై ఆవిడ చెల్లెలు మేనమామ తల్లినిగన్న అవ్వ తాతగారు అడ్డము రాగానే వారల నందరిని కత్తితో పాడువవారం భించి పాడిచెసనియు మేనమామ అవ్వగారు తాతగారికిమాత్రం మంచి పోట్లు పడుటచే వెంటనే ఆవ్వనికి పంపిరి. ముమారు 70,80 సంరముల ముసలవ్వ మాత్రం వెంటనే చనిపోయెను. తాత మేనమామ ఇంకను ఆవ్వనితోనే యున్నారు. కత్తితో పాడిన కన్నయ్య పాడిచిన వెంటనే పారిపోసాగెను. ఈలోగా గాంధీ వీధి యందలి ప్రజలు గుమిగూడి పట్టు కొన ప్రయత్నించిరి. అతనిచేత కత్తి యుండుటచే పాతలు అతనిని సమీపించుటకు భయపడిమొత్తముమీద పారిపోకుండచేసిరి. తటాలున ఒక ఇంటిలో దూరి వాకిలరలు పుగడవేసి పెరటిగుండా పోలీసు స్టేషనుకువెళ్లి తన్ను పాడిచిరిని, కొన్ని గాయములు చూపి తానున్న కొందరిని పాడిచి నట్లు చెప్పెను. స్టేషనులో నుండిన సబ్ ఇన్స్పెక్టరు అతనిని లాకప్ లోనుంచి వెంటనే విచారింపుటకు వచ్చెను.

నిన్నటి రోజు ఉదయం పోలీసు డిప్యూటీ మాఫరిం పెండెంటుగారగు మ.రా.రా.శ్రీ యం. యస్. రామస్వామయ్యగారు సబ్ మేజిస్ట్రేటు సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరు అందరును నేరము జరిగిన ప్రదేశమునకు వచ్చి విచారింపుమండిరి.

కలరా

తిరువతి, పెద్దతిరువతి (తిరుమలకొండ) తిరుచానూరు అలమేలు మంగాపురం (ప్రదేశములలో కలరా) తీవ్రరూపము దాల్చినది. అలమేలు మంగాపురం లో మాత్రం గడచిన మూడు రోజులలో 20 గురికి తగిలి నవి. 9 గురు చనిపోయిరి. వీరిలో 6 గురు యాత్రీకులు. తిరువతి, తిరుమలకొండ, ఈ ప్రదేశములలోకూడ అతితీవ్రముగా యుండున్నది. గడచిన 3, 4 సం॥రములుగా సమృద్ధివర్షములు లేకపోవుటచేతనున్నా, ఈ సం॥రం బొత్తిగా వర్షంలేకపోవుట వలనను, త్రాగుటకు పరిశుభ్రమైన, మంచినీళ్లుకూడ దొరకుట లేదు. పుకప్రజలు పడుశ్రమలకంటె యాత్రీకులును, పెండ్లిడ్లు సంపుటకు వచ్చువారును ముఖ్యముగ, గమనింపవలసినవారుగా యుండున్నారు. నీటి గొట్టములలో రోజుకు ఒక్కగంట కాలముకూడ కొన్ని నీరులు నీళ్లువచ్చుటలేదు. చెరువులలో నీళ్లుబొత్తిగాలేదు. ఇండ్లలోని భావులలోను, నీరులలోని భావులలోను, అనేకముగా నీళ్లు లేక ఎండిపోయియుండున్నవి. మునిసి పల్ ఆధికారులు, గవర్న మెంటువారుచేయు ఉత్సాహ సమస్ రించుమా గుమారు, 6000 రూపాయలు, నీటిసప్లయకి ఖర్చు చేసిన్నీ గుమము ఆగుపడుటలేదు.

చీరాల

చీరాల కాంగ్రెసు కమిటీ 8-5-28 తేదిని జరిగిన మీటింగులో యాదినవ తీర్మానములు చేసియున్నారు. కి|| కె|| లై న మగ్గలు గాంధీగారి ఆకాలమరణమునకయి యీ సభవారు చింతిల్లుచున్నారు. శ్రీయత పూటూరి రామయ్యగారు, అగ్రాసనాధిపతిగా వుండుటకున్న, శ్రీయత క్రికాకుళం పట్టాభిరాములుగారు కార్యదర్శిగా వుండుటకున్న, శ్రీయత జనాభాగౌను బేగ్ సాహేబుగారు కోశాధిపతిగావుండుటకున్న యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. తుమ్మపూడిలో జరుగ నున్న మండల సభకు శ్రీయత నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహ రావుగారిని అగ్రాసనాధిపతిగావుండుటకు యీసభవారు నూ చించుచున్నారు. తుమ్మపూడిలో జరుగనన్న గుంటూరు మండలసభకు శ్రీయతులు పూటూరి రామయ్యగారున్న, శ్రీకాకుళం పట్టాభిరాములు గుప్తగారున్న, శిద్దిసాహేబుగారున్న, యినునూరి సువర్కసంగారన్ను ప్రతినిధులుగా చీరాలతరపున పంపుటకు తీర్మానించడమైనది.

(2 క విలేఖరి)

అమానుల్లా రాజుగారు

[జరుగుమిల్లి సాంబశివరావుగారు బి. ఏ.]

బ్రిటిషువారి అఖండస్వాగతమునకు కారణం బెద్ది?

"హి తెలిసె"

అమానుల్లా రాజుగారు జూలయన్ సీజరువలె "పోతిని, చూచితిని, బయ్యించితిని" నన్నటుల ప్రకటించవచ్చును. ఆయన యూరపురంవారము, అఖండవిజయముతో జరిగినది. యూరపుర ప్రభుత్వముల వారేమి, ప్రజలేమి, మన ప్రాచ్యదేశ రాజపుంగవునకు, ఘనస్వాగతము నిచ్చుటలో, ఒకరికంటె నొకరు విజయవలసిన యుద్ధక్షేత్రములో పోటీపల్లిరా యన్నటుల గన్పించిరి. చిన్న రాజ్యమునకు యధిపతియగు, ఈ ఆసియాదేశ రాజునకు, ఇంత ఘనస్వాగతము నిట్లు అత్యద్భుతముగ నిచ్చుటకు గతంబెద్ది? ఆప్ట నిస్సానము తమకు రక్షణముగ జేసికొను తలంపుగాదు. ఆప్ట నుల అకుంత స్వాతంత్ర్య ఆశయమే, ప్రబలకారణముగ బోయి యున్నది. ఆప్ట రాజు, అమానుల్లాగారు, స్వాతంత్ర్యమూర్తి, స్వాతంత్ర్యమే, ఆయనకు దైవము. (బ్రిటిషు ఇంజనీరులిజం శ్రేణులూబద్ధులైన, ఆప్ట కలహ, ఆప్ట సురాజ్యమునకు, స్వాతంత్ర్యవాతావరణమునకు తీవ్రవిధి బీజులులు జేసి ధన్యదాయును. ఇంతటితో తృప్తిజేందలేదు. ప్రపంచములో, ఆప్ట నిస్సానము నకుగూడ ఆగ్రహములలో నొకదానిని సాధించుటకు దృఢ సంకల్పమును బూనెను. యూరపుర ప్రభుత్వమునకు, ఆప్ట ను రాజ్యముగూడ, తన ప్రభుత్వమువంటిది ఒకటియున్నది గుర్తించవలసినదేయ సమకట్టెను. ప్రపంచములో తాముగూడ, నాగరకులమే యనిపించుకొనుటకు, యూరపుర ప్రభుత్వము నెనుసరించి, వైస్రాయు నేర్పాటుజేయుటయు, వైమానికదళమును, తాము పోరుటకును శక్తులునువైచునపుడు, గాఢముకొనుటకు చేకూర్చుటయు, తమ యుద్ధయోగార్థము ముందుగుండు సామగ్రిని తయారుచేయు ఆయుధాగారములుండటయు, ఇవియని యనవలె, ఆధునిక యుద్ధవిధానములు అన్నియు నుండుటసరమని గ్రహించెను. ఏతత్కారణమునకే, ప్రాంచునుండి, ఆయుధ సామగ్రిని కొనెను. తన దేశమునకును, ప్రజలకును, నాగరకుల గుంజేయుటలో తృప్తిజేందక ప్రజల మానవప్రవృత్తిని పూర్తిగ మార్చిందజేసి, వారందరకును, విద్యను గరచెను. పుర్యాచారపరాయణులెంతో అమానుల్లా రాజుగారికి, ప్రతిభాబుగ గానుండి ఎక్కడలేని బాధను గలుగజేసిరి. కాని అమానుల్లా రాజు చలించలేదు. అకుంత ధైర్యముతో అనుకొన్నవనిని సాధించెను. ఆ తని దేశభక్తి, తన ఒక్క రాజ్యమునకే వర్తించునదిగాదు అసియా అంతయు స్వాతంత్ర్యరాజ్యములసంఘముగా నుండవలసిన మనాళియగుటకు. "నూతన ఆసియా రాజ్య స్థాపనమును గాంచి"వాడని, దైవీ హెచ్చరిక వాకొనున్నది. పాశ్చాత్యులలో గూడక, స్వాతంత్ర్యముగనుండు ఆసియా రాజ్యముల నేర్పరకు సంకల్పసిద్ధుడని పెండ్లొనరున్నది. ఈ సంకల్పము బ్రెటుకు బోతుగిట్టుదు. ఆప్ట నిస్సానము ఆధునిక సమర సామగ్రితో సమగ్రముగ ఏర్పడి, విమానములతో నుండుట, బ్రెటుకు కష్టముగ నుండకమానదు. ప్రకటించుటగనుండును. తమ యధికారము ఇండియాలో పోవునేమోయని భయము వారిని బాధించును. రహస్యము నూన సంకల్పముల పాటు, ఆప్ట ను రాజ్యమును, బ్రిటిషు ఇంజనీరులిజులు తమ యధికారమునంజించుకొనిరి. ఆప్ట ను యుద్ధమునందు ఆప్ట ను అమీరును (బ్రిటిషు ప్రభుత్వమున సామంతరాజుగనుండునటుల జేయుటకే జేసిరి. యూరపుర పటమున ఆప్ట ను రాజ్యము గూడ సానమును గడించుటకు సత్విత్రయత్నములను కంగపుచ్చిరి. కాని ప్రయోజనము లేకపోయెను. బ్రిటిషువారెన్ని యత్నములను గాంచినను, ఆప్ట ను స్వాతంత్ర్యక్షేత్ర విజయము గాంచి తీరనది.

ఆప్ట రాజ్యస్వతంత్ర్యము

ఆప్ట రాజ్యభావి జాన్మత్యమునకు ప్రధానపురుషుడు అమానుల్లా రాజుగారికే. అమానుల్లా రాజుగారు (బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిచేత బిడ్డగాది పెండ్లాలు పత్రిక వెలుపుచున్నది. స్వప్రయత్నముచే బాహుబలుచేతను, శత్రుత్వతనము, సునిరముగ స్వాతంత్ర్యమును గడించెను. కానిని తొలగించుటకు త్రినేత్రుని తలముగాదు. ఈ కారణములచేతనే ఇప్పుడు యూరపురలో అమీరుగారికింక, అఖండముగ, స్వాగతము, నిచ్చుచున్నార "నన్ను జూచియా, లేక నా ఇంటి మహాలక్ష్మిని జూచియా" యన్నటుల, యూరపుర ప్రభుత్వములన్నియు ఒకరిని మించి, యొకరు మరొకరును జూపుచున్నారు. ఎక్కడలేని ప్రేమను, వైర్ విరియింపుచున్నారు. అందులో ముఖ్యముగ ఇంగ్లండు ఆపూర్వముగ ఆహ్వానము నిచ్చుచున్నది. ఆప్ట సురాజనంపతులు, లుపనులోను, ఇతర దేశములందును, బొం

దున్ను, ఘనస్వాగతము, ఏషియా రాజ్యములకొక నుంపాకమును దొంగకబోదు. యూరపురలో సమాసముగ, భాత్యభావముతో, ఆదరించబడవలసిన గోదవారు, ఆసియాదేశముల పాలకులు ఆప్ట ను చరిత్రమును గుర్తించి ఆరకారము సంచరించవలెను. ఆసియాకు స్వాతంత్ర్యమున్నదే, యూరపుర, తన తోబాటు సమాసముగ, గౌరవించునని గ్రహించవలెను.

ఆప్ట సురాజు ధీరోదాతుడని, విరాగ్రేసరుడని, బల్లెకొపెడ్ ప్రభువు పలుకుచున్నాడు. తృతీయాప్ట ను సమరమే లేవన్న, బల్లెకొపెడ్ ప్రభువిట్లు, ఆనరముతో గౌరవముతో అమానుల్లా రాజుగారిని జూచుకొని అంతర్జాతీయరాజకీయక్షేత్రము ఆలోచింపవలసియున్నది. ఆప్ట సురాజు, మూడవ పర్యాయము జరుగకున్న, ఆప్ట దేశచారిత్ర మెట్లుండెడివో?

ఆప్ట రాజున్న అంతగా బ్రిటను మురియుటకు కారణము ముండకబోదు.

పెరిషియాలో సరిపడవపుడు, అమీరుతో ఇంతకొరకు ముగ నుండుటకు గతం బెద్ది? ఇదివరకల్లా ఆప్ట సురాజుగనుక శిలమును, యోగ్యతను పొగడనివారందరును, కడు వేయి నోళ్ల పొగడుటకు రహస్యము లేకపోలేదు. కాబూలలో, తేహ్ శేజ్ శీఘ్రముగ ఆసియాజాతులన్నియు సమావేశముగా నున్నవి. ఇదియే అమీరుపట్ల అంత అఖండగౌరవమును జూపుటకు గారణము. కాని ఆప్ట ను అమీరు యూరపురలో ప్రభుత్వములన్నియు ఆందులో ముఖ్యముగ (బ్రిటను, ఇంత సత్కారమును జూపుటకు కారణము నెటుగక బోలేదని మన మూహించవచ్చును. అధానంజేసియే, పత్రికాత్రైవిధ్యులతో ఏమియు బలుకుటలేదు. బ్రిటనుపట్ల మివిధాన మేరను ఏమియు చెప్పటలేదు. (బ్రిటనుపట్ల మివిధిప్రాయ మేమని, సర్ పెన్సి ఫిలిప్సుగారు 'రాజపుత్రానా' పాకలో సేసియున్నాడనుగ, దివునింగువిధిలో, (బ్రిటిషు విదేశాంగకార్యాలయమును బోయియాచిం గాని చెప్పటలనని నిర్దోషమాటముగ చెప్పెను.

ఈ ప్రకటన తరువాత ప్రేమను విలేఖరి ఇండియాకు బంప, తంతివార్తలనుండి అధికారులు తీసివేసినపంగతి పాతకు తెరిగిన విషయమే. తదనుసారముగనే, (బ్రిటిషు విదేశాంగ కార్యాలయమువారి వైఖరి, అమానుల్లాగారికి తృప్తికరముగ లేదని ప్రేమ వార్తలు వెలుపుచున్నవి. అన్నిచకంటె ముఖ్యమైన సంగతిని మనము గ్రహించవలసియున్నది కర్ణము శ్రేణుని కాలమున, ఆరెడు పెరిషియాచక్రవర్తి హాను తన ప్రకటన ద్విపుకొనుటకు ఎంతయో కష్టపడెను.

దాక్షిణ్య ఉద్యోగిలనుగారిని తమవారికి దెచ్చుటకు, లాయర్ జార్జిగారు ధీగిరదప్రయత్నములను జేసి కష్టము పెనుకొనిరి. వీరందరిని మించినవాడు, అమానుల్లా రాజుగారు, చాంబల్లెనుగారికి కొంతబడెను. చాంబల్లెనుగారి విన్నాదము అమానుల్లాగారి ఎదుట పనికిరాదు

బ్రిటిషు పత్రికలు

అమానుల్లా రాజుగారు రషియాకేగరనియు, ఇందులకు కారణము, ఆప్ట నిస్సానములో అల్లరులు బయలుదేరుటయనియు ప్రకటించినది. కాని మొన్నటి ప్రేమ వార్త లాబ్రిటిషు పత్రిక ప్రకటనములు "నత్యేయ లన్నటుల వాకొనును, అమానుల్లాగారు వార్తలు, మాస్కో, తర్కి, పెరిషియా కేగితిరునని ప్రకటించుచున్నది దీనిబట్టి (బ్రిటిషు పత్రికలు దొంగప్రకటనలను ఎంతవరకు మనము విశ్వసించవచ్చునో పాకకులే గ్రహించగలరు.

మొదట అనుకొన్న ప్రకారము, అమానుల్లా రాజుగారు తర్కి, సోమాయి రషియా, పెరిషియాదేశముల కేరకు. బ్రిటిషు విదేశాంగ కార్యాలయమునకు ఇది మరొక కష్టమును దెచ్చివేయుచున్నది. సోమాయి అస్త్రైస్వాగతవిధానవర్త సందర్భమున రాజ్యాంగములలో సోమాయిలు ఇతరులకు తీసిపోని స్వప్రమేగవా? గత పది మాత్యములనుండి పెరిషియాలో బరుగుచున్న విషయములు, గత ఆరువర్షములనుండి తర్కి వ్యవహారములు, ఇటీవల చీవాల్ జరుగుచున్న గుంకలు, సోమాయి రషియా, (బ్రిటిషు ఇంజనీరులిజుల చేష్టలు, ఆప్ట ను, అమీరును తెలియక పోలేదు.

అందుచే (బ్రిటనుతో, అమీరు ఏ ఒడంబడికను జేసికొననున్నన, సమాప్తనేత్రములతో, కనిబెట్టి జేసికొనును.

ప్రాచ్యదేశము, బ్రిటిషు విధానము

పూర్వదేశమున (బ్రిటిషు విధానమును మార్చుటలని యున్నచున్నాడు. రషియాను జపాను ఒండించుచే యూరపియను జాతులు జపానుగూడ నాగరకులను గాంచెనని ఒక్క కొనిరి. జపానుతో మొదట ఒడంబడిక జేసికొన్నది (బ్రిటిషు దేశమే. ఆ ఒడంబడిక ఏంజు 1814 యుద్ధములో చెగిపెను జపాను సహాయము ఎంతయో జేసెను. కాని జపాను అన్న ఆస్ట్రేలియా, అమెరికాకు క్లిష్టం. "ఎట్లూ" (పన్నుజాతులపట్ల ద్వేషభావము) ద్వేషభావము వారి కెంతయో మొదలగుచే (బ్రిటను జపానుతో ఒడంబడిక జేసికొనుట రుచంపలేదు. తత్కారణమున ఆంగ్ల జపాను ఒడంబడిక

బయట తిరుగాడు పిల్లకు వెన్ యూసా ముఖ్యము బయట తిరుగాడు ఆనెట్టి, చుట్టుము ఆరోగ్యముగాను, శుభముగానుండుకొనుటకు వేరుగా వినది. వెన్ యూసా మిగతావసాయముచే ఎల్లప్పుడు అందంగా నుండునట్లుగ వడుచు జీవనాడులకు నూతనమైన శుభము వేరుగని సౌందర్యమును హెచ్చించును. కట్టువలె మృదువుగాను, శుభ్రముగా నుండును. శీతోష్ణసిద్ధిలను ఏ ఆకృతిచేసిన, వెన్ యూసా శుభ్రపతిచి జేడినొడిగింపునకు చల్లదనమొచ్చి, ఎండ తాపమునకు లోనుగాకండ కాపాడును. మనశీతోష్ణసిద్ధి కనుకూకొనును. వెన్ యూసాక్రీము జిడ్డురహితమైనది. మంచి సువాసనగలది. చక్కనిబాడిలో నవరసబడినబాడి 1 కి దు 1/-

ఆఖరయినపిదప మరల క్రొత్తబడింబడికను జపానుతో (బ్రిటను జేసికొనలేదు. దానంటే జపాను కినియుచున్నది.

సింగపూరు నాకాళయమును, తలబెట్టుట గొత్తరప్పని (బ్రిటను గ్రహించినది. జపాను, అమెరికా ప్రభుత్వములకు బ్రిటనుపై అనుమానము బయలుదేరెను.

ఆంగ్ల అమెరికను మైత్రి చిరకాలముగ ఏర్పడవలసిన అమెరికా ఒక వంక గంభీరసాధ్యసమస్య నిచ్చుచునే యున్నది. ఎక్కడలేని ఆవరణకు చెల్లివిరియించుచున్నది. వారి ఒక ప్రక్క సముద్రమున (బ్రిటనుతో సమాసాధికారమును గల్గియుండవలె ననుచున్నది. లక్షలకొలది 749000000 డోలరులను ఖర్చుపెట్టి యుద్ధకాలకు, అంతర్గాములను తయారుచేయుచున్నది. (బ్రిటను నిర్లక్ష్యమును అమెరికా కబళింపకూచుచున్నది. తత్సందర్భమున ఆట్లాంటికును ఉభయములను సంఘర్షణ మేర్పడగల దనుచున్నాడు. పరిశీలనముద్రమునంతను ఏలుటకు జపాను అమెరికాకు ప్రక్కలో బల్లెముగవచ్చును. ఆట్లాంటికులో (బ్రిటను పెక్కు విగ్రములనుండి వ్యాపారమును అనర్హముగ సాగించుచున్నది. నేడు అమెరికాకు ఎంతమాత్రము అందవకాళమునీయు నిచ్చు గింపదు.

చీనావీషయములో వీరందరు కలిసి చర్యను దీసికొన పోవుటకు కారణము వీరిలో ఈవిషయ మెయ్యును ఈపర్థలు, క్షేపము, అనూయత, పరస్పర అనుమానములు పోటీలేకారణములు. చీనాలో నే డెట్లు ఏమిజరుగుచున్నను రెండుసంవత్సరములనుండి జరిగిన సంగతులుబాడ పూర్వమునలె విశేషములు తమ యధికారమును చెలాయించుట పడవని స్పష్టమైనది. ఒక్కటిమాత్రము చేసిన చేయగలరు. చీనా అత్యున్నత ఏకమై ఒక కేంద్రప్రభుత్వముగ ఏర్పడుటకు అవాంతరములను గలంగ చేసిన కలగజేయుగలరు. అంతకంటె వారేమియు చేయబాలరు. చీనాలో బయలుదేరిన వివిధరాజ్యములు రహస్యతాము విక సుత్యముగ ఏర్పడ లేవున్నను తమ వ్యవహారములలో హావియ టులుగాని ఇంజనీరు లిట్లు (బ్రిటిషుగాని మరొక విదేశ ప్రభుత్వములుగాని జోక్యము కలగజేసికొనట కెంతమాత్రము, సహించరు. ఇది తథ్యము. (ప్రశ్నము)

కే థ రిస్

గ్రంథకర్త: శరణు రామస్వామి దొడరి రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున రచనాదశా. శాక ప్రసిద్ధమును ఒక పీఠపాత చరిత్రము. అందును ముద్రతీసిన ముఖ్య గ్రంథ ప్రాయమునది. ఉన్నన లక్ష్మీనారాయణగారి అనువాదము పీఠిక గలదు. ధర్మ గ్రంథి. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, మదరాసు.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుళెట్టివిధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమునందున బయటిపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్కశతకమునకు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) ౧-౮-౦
- 2 బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగుపీఠిక గలదు. ౨-౮-౦
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధివన్యాశ్శోసము ౦-౪-౦
- 4 కమలాక్షి (చిన్నవిచిత్రకథ): శ్రీ రాయసం వేంకటశివుడుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. ౦-౮-౦
- 5 నీలినిధి: ఇది యొక యుత్కృష్టనీతిగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్ల రెండువేలండ్లకు ముందొక భారతీయ పండితునిచే తిలకభాషయందు రచియింపబడి పదపది యనేకభాషల బరివర్తితమై వ్యాప్తిని గన్నది. అనువాదకులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ౧-౪-౦
- 6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము. శ్రీరామభక్తాగ్రణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిందు నరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచించిన కృతులును నిందు జేర్చబడినవి. ౦-౧౦-౦
- 7 భక్తపదము (వచనము): పాదమత ధర్మప్రబోధకగ్రంథ మగు 'తిపిటకము' నందలిది. పాదమత మతధర్మతత్వము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదించబడినవి. అనువాదకులు శ్రీ కిశాంబి రంగాచార్యులుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. ౦-౧౦-౦
- 8 భీష్ముడు (అయిదంకముల నాటకము): నార్సేదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్నను గారి బ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు శ్రీ పొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు, బి. యే. (ఆనర్సు) ౧-౦-౦

వెలువడినన్న గ్రంథము

- 9 జీర్ణవిజయనగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. యే. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్య జ్వలక్ష్మీపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృతభూత చరిత్రయు నిందు వర్ణితము లైనవి.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు.

మా త్ర కో శ వ్యా ధు లు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అను బాధమును నాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాళ్లసల్లు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల సాఫల్యం, యితర దుష్కారములందు విక్రయమునకు దొరకును.

ప్రాప్తికృత కావలసినవారు ఈ దిగువ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. HARI & Co, BROADWAY, MADRAS.

174,

లిజరు కలనము

నుమారు 100 రకములలో
తయారు చేయబడుచున్నది
మీ కుతగినది
ఒక టీ గలదు
మామూలు 10 ఆర్. సేటి 100 పి.
సెల్ఫు-ఫీల్డింగ్ 40 ఎక్స్.

H.P. Co

LONDON

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.

P. O. BOX 237

3434

MADRAS.

మాదీఫలర సాయనము

"గర్భిణీశ్రీలకు కల్పతరుకంటిడి" వేలిట్లు, పైత్యము. వికారము, తలతిరుగుట, కడుపుబాదు, నోటిసీదారట, నోటిపూత, అజీర్ణము, వర్షపుంటులు, వాంతులు మొదలైన వాటిని బోగొట్టును. నెల బుడ్డి 1కి 1-8-0.

2126 ఆర్షరసాయనశాల ముక్త్యాల (కృష్ణా)

ప్రకటన

(2046)

కోగులు స్వయముగ వర్ణిగాని, జాయిలద్యారాగాని కోగలక్షణములను తెలుపుదు చేసినచో కోగస్వభావము పుచ్చుకొనవలసిన మందు, పద్ధతి, వగైరాలు వివరముగ వుచితముగ వ్రాసి పంపవలెను. (నెం 2)

డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజవాడ.

దిర్ఘరోగవైద్యశాల

జటుపాలెం. "కెజ్" ఈ మందు మొండి గనేరియా, చిక్కు సవామహం నపుంసకత్వం అత్యుత్తం స్త్రీల సంతానకోశవ్యాధులకు గ్యారంటి. రు 2-0-0. రెండుబుడ్లు చాలును.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

గొప్పసత్వత్రత రిజిస్టరు కాబడినది మంచితరుణము.
అపొంసావతము గోవధబాపుటకు సభ్యతసహింపుదు

ఘనతవహించిన శ్రీ గౌతమి

గోరక్షణ సంఘవిజ్ఞప్తి గమనింపుడు

మహాశయలారా! తోకకళ్యాణార్థము రాజమండ్రి

లో స్థాపించియున్న శ్రీ గౌతమి గోరక్షణ కరణాలయము నందు సంఘసహాయమున డిక్యులేనీ వీధి గోప్పవ భాద్రులను ఆ సంఖ్యాకముగా రక్షించి పోషించుటకున్న సాధ్యమైనంత త్వరలో గోవధబాపుటకున్న పుత్రపద్ధతమున 2 లక్షల మందిపుగల గోవధతోటలు బిల్లింగులు క్రయముహండి దీనియందు ఈ ధర్మ సంస్థ ప్రతిష్ఠించి రిజిస్టరు చేయించినారు. ఈ ఉద్యమము యొక్క సంపూర్ణకార్యసాధనలకు తనవేలు సభ్యులు లక్ష లాదిద్రవ్యము అవశ్యకమైయున్నది. ఇప్పటికి ఈసంఘమున హిందూమహమ్మదీయాది సోదరసోదరులు తమ కత్తానుసారము సత్పాత్రదానమునకి 10 వేల మంది మహారాజ సోదరులు మొదలు సహాయులవరకు సభ్యతసహించి యున్నారు. ఈ సంఘమున సభ్యత సహించెడి భుజ్యాత్ములు కనీసము నాలు 1కి 1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదయచేసి సభ్యతసహింప పాల్గొంపు చున్నారు. చందా పంపించెడి వాటిలు తమసంపూర్ణమైన యద్రుణతో రాజమండ్రికి శ్రీ గౌతమి గోరక్షణ సంఘముపేర పోస్టుద్వారా ఇకనూర్దుగాను మనియార్దుగాను సాముపంపిన వెంటనే రసీదు అందచేయబడును. కోరిన వారికి రూల్సులుక్కు కార్యక్రమము పంపబడును—ఇట్లు శ్రీ గౌతమి గోరక్షణసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, దేవరపల్లి వెంకట నరసింహుడు ప్ర, రాజమండ్రి. 4408

అమృతాంజనం డిపో

సుప్రసిద్ధా పదముల జాబితా

13. కేలకు మందు సీసా 1-కి	0-4
14. చందన అత్తరు 1 బెస్సు	2-8
15. కుప్పకు తెలము, డబ్బి 1-కి	0-8
16. దంతచూర్ణము, పండ్లతో ముటుకు	0-2
17. నుఖభోగిమాత్రలు	1-0
18. నుఖభోగి తెలము, పుండ్లకు	1-0
19. రోమమారి, వెండ్రుకలు ఊడుటకు	0-8
20. మోహిని తెలము, వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0-12
21. చుండుకు నూనె సీసా 1-కి	0-8
22. గ్రహణిమాత్రలు డబ్బి 1-కి	0-8
23. జాలాబి మాత్రలు, మలబద్ధమునకు	0-8
24. కుసుమారిమాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	1-0
25. నెగకు ద్రావకము సీసా 1-కి	1-0
26. కఢువారి, శీతకట్టు దగ్గులకు	1-0
27. కఢువారిచూర్ణము, దగ్గు ఉబ్బసములకు డబ్బి 1-కి	0-8
28. నుందరి తెలము, ముఖకాంతికి డబ్బి 1-కి	0-8
29. శిరోవేదన మాత్రలు, తలనొప్పిలకు	0-10
30. నేత్రాంజనము, కంటివ్యాధులకు	0-4
31. ఉబ్బసమునకు మందు	2-0

అమృతాంజనం డిపో

బొంబాయి

మదరాసు